

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 28 JUNI 1922

No. 339

INHOUD

Blz.

DE HANDELSPOLITIEK TE GENUA I door <i>Mej. Mr. E. C. van Dorp</i>	567
Rentabiliteit en Kapitaalsvermindering door <i>J. P. Schalkwijk</i>	569
De Nederlandsche Postcheque- en Girodienst door <i>A. W. Kymmell</i>	570
De Salarissen van het Overheidspersoneel door <i>Mr. Dr. A. Spanjer</i>	571
Het Rapport der te Parijs gehouden Bankiersconferentie ..	572
Londensche Correspondentie	575
AANTEKENINGEN:	
Het verloop der wisselkoersen	576
De depressie op Scheepvaartgebied	577
Stand der cultures en uitvoer gedurende het eerste kwartaal 1922, in Suriname	578
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	578
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	579—596
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postcheque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

26 JUNI 1922.

Het aanbod van geld bleef ook deze berichtswEEK weder aanhouden, zoodat alle geldkoersen nog verder terugliepen. Tervijl de vorige berichtswEEK het particulier disconto niet onder 3½ pCt. kwam, werd deze week al spoedig voor 3% en 3¼ pCt. afgedaan en hoewel Zaterdag iets hogere koersen genoemd werden, kon heden puik papier zelfs voor 3½ pCt. worden ondergebracht. De prolongatierente bleef zich om-en-bij de 3 pCt. bewegen, werd echter de laatste dagen niet meer genoteerd.

De wisselmarkt was deze berichtswEEK vrij lusteloos. In de meeste koersen kwam niet veel beweging en de omvang der zaken was maar matig. Alleen manken waren meestal sterk aangeboden, welk aanbod nog grooter omvang aannam na het bekend worden van den sluipmoord op Dr. Rathenau.

LONDEN, 24 JUNI 1922.

Gedurende de afgelopen week heerschte een gemakkelijke stemming op de goldmarkt. De koersen voor daggeld varieerden van 2 tot 3 pCt., terwijl 7 d. geld vrijwel voortdurend 2 pCt. deed.

De disconto-markt was wederom zeer kalm en nadat aanvankelijk 2⁷/₁₆—½ pOt. was genoteerd voor 2, 3 en 4 mnd. bankaccepten en 2¹/₂⁰/₁₆ pCt. voor 6 mnd. idem, zakten deze disconto's na het bekend worden van het eenigszins verrassende resultaat van de inschrijving op de Treasury Bills (toewijzing vond plaats tegen gemiddeld £ 2 1 s. 7,4 d. tegen £ 2 8 s. 3,44 d. pCt. de week tevoren) tot resp. 2⁵/₁₆—¾ pCt. en 2%—7¹/₁₆ pCt.

DE HANDELSPOLITIEK TE GENUA. ¹⁾

I.

Keynes heeft onlangs in een zijner artikelen erop gewezen, dat onze tijd er een is van kentering tusschen twee staatsbeschouwingen: de eene die van den machtsstaat met zijn doel van nationaal prestige, oorlogsroem en wereldverovering; de andere die van den liberalen staat, die naar binnen slechts de welvaart en het welzijn van al zijne burgers wenscht, en naar buiten alleen samenwerking, dus vrijhandel.

De eerste staats-illusie is nog niet geheel voorbij, de tweede staats-idee heeft nog niet geheel overwonnen. Naar ik meen ligt in deze tweeslachtigheid het gansche fatum van Genua besloten; welks falen toch weer niet geheel een falen is, omdat het bereikbare juist daarin bestaat, dat men zich het tweeslachtige en het tot mislukken gedoemde daarvan bewust wordt.

De conferentie was in naam economisch, maar in wezen en methoden politiek. Wat men zoeken moest, was samenwerking, maar de methode was die der oude diplomatie; men stelde macht tegenover macht, en slimheid tegenover slimheid. En geen die daar verder in gingen, dan de vertegenwoordigers van dien staat, die er het nuttelooze het eerst van moest inzien, omdat zijn staatsmachine geheel op het economisch leven ingericht is: Rusland.

Wie deze tweeslachtigheid ziet, kan ze met den vinger aanwijzen, als den rooden draad, die langs alle moeilijkheden en bezwaren loopt, waarop de conferentie stranden moest. De politiek moet op den achtergrond treden voor de economie, zooals ook een geheel ander dan Keynes, de Duitsche filosoof Keyserling het niet minder duidelijk gezegd heeft, omdat anders de wereld te gronde gaat. De staatslieden hooren de boodschap wel, maar het echte geloof ontbreekt nog.

Zoo werd de allerbelangrijkste economische kwestie van Europa, de kwestie van morgen, Duitschland, te Genua geëlimineerd, officieel tenminste; en Genua zou een nog grooter falen zijn geweest, wanneer ze er ook officieus niet behandeld was. Zij maakte plaats

¹⁾ [Wegens ruimtegebrek eerst in dit nummer. — Red.]

voor de kwestie van den tweeden rang, het vraagstuk van overmorgen: Rusland. En Rusland kwam om in de allereerste plaats een economische kwestie langs politieke weg gedaan te krijgen: het wilde zich staatscredieten verschaffen. Maar men krijgt niet dan zeer uitzonderingsgewijs credieten van staten; credieten krijgt men alleen langs commercieelen weg, uit het commercieele leven.

En Rusland hield als lokmiddel voor deze credieten concessies omhoog, maar bedacht niet, dat deze concessies alleen waarde hebben, wanneer het internationaal verkeer met Rusland hersteld is. Ruslands eenige doel moet trouwens zijn, dit verkeer te herstellen. En hier bereikt de tweeslachtigheid haar hoogtepunt; hier waren de Sovjet-afgevaardigden in een doodlopende slop. Want de Sovjet wil het geheele economische leven knechten, maar internationaal verkeer is voor Rusland alleen mogelijk op de commercieele basis van de individualistische wereldordering, zooals zij nu eenmaal overal nog in zwang is, dat weet Tsjitsjerin ook wel.

Als politicus heeft hij dan niets te doen, dan voor rechtszekerheid te zorgen en zich vervolgens bescheiden te retireeren. Maar als waschecht bolsjevist kan hij dat niet doen. En hieruit is geen ontkomen, vóór het bolsjevisme nog wat meer abdiceert, dan het reeds gedaan heeft, Rusland economie en politiek scheidt. En dat zal ook wel gebeuren, maar Tsjitsjerin vindt blijkbaar dat de hongerenden in zijn land den tijd hebben.

Bij deze constellatie heeft de financieele commissie, in welker taak in de gegeven omstandigheden geen politieke elementen gemengd waren, rustig en zonder eenige incidenten kunnen werken, maar ook zonder dat iemand zich voor haar werk interesseerde. Op het werk der economische commissie daarentegen, die zich met de handelspolitiek bezighield, moest het hinken op twee gedachten een verrekenden invloed hebben. De handelspolitiek toch is vanouds de kampplaats waarop de nationale en internationale politiek van den staat het heeft opgenomen tegen nationaal en internationaal bedrijfsleven.

In de merkwaardige rede, die Lloyd George bij de opening der conferentie uitsprak, kwam ook de gedachte voor, die op den grond van het vrijhandelscredo ligt: denk toch niet, zoo zeide Lloyd George, dat gij uzelf bevoordeelt, wanneer gij uw buur benadeelt; begrijp toch, dat de wereld maar één ding vraagt: samenwerking, en dat het nadeel van uw buur ook het uwe is. Het was de kniebuiging voor den vrijhandel, zooals de huichelarij het die voor de deugd is. Want het intuïtieve gevoel voor die waarheid lag ten grondslag aan al de dagen- en wekenlange discussies der economische commissie, zonder het echter ooit tot de volle kracht van een leidend beginsel te kunnen brengen.

Nimmer heeft, voor zoover althans tot het publiek is doordrongen en in het Rapport¹⁾ de resultaten zijn neergelegd, maar één oogenblik de constructieve gedachte der internationale arbeidsverdeling die discussies bezielde; alleen isoleerend en vernielend staatsgevoel ligt daaraan ten grondslag.

De gecompliceerdheid van het huidige economische leven is den leidenden staatslieden meestal de baas: zoo het al niet erger is, gelijk b.v. bij de erfenamen der Habsburgsche monarchie, en directe vijandigheid de handelspolitiek bestuurt.

Het eigenaardige der theoretische gedachte is, dat zij alles omvat en daardoor constructief is: hier waren voor het grootste deel bijeen, wat de Engelsman met een lichte en vriendelijke ironie „officials” noemt, wat men maar aarzeland en ook niet geheel juist met ambtenaren vertaalt; in ieder geval mannen uit de practijk der regeering, waarvan in het algemeen geen leidende nieuwe gedachte te verwachten valt. „Governments are the coffins of ideas” hoorde ik eens op een vrijhandelscongres.

¹⁾ [Zie pgn. 552 van het vorig nummer. — Red.]

Zoo hield men zich dan ook aan de heerschende politiek, zonder zelfs aandacht te wijden aan de mogelijkheid, dat het misschien ook anders zou kunnen, en was de hoofdgedachte deze: hoe de al te ergerlijke misbruiken en nadeelen van het protectionisme en het verbodstelsel weg te nemen. Daarbij was de houding der betrokken staten in den regel afhankelijk van hun speciale toestanden, belangen, de eigenaardigheden van hun positie. Met uitzondering van twee staten, Engeland en Holland, die principieel en vrijwel zonder uitzondering het vrijzinnigste systeem verdedigden.

Leerzaam is bijv. de houding der staten, die vroeger tot de Habsburgsche monarchie behoorden ten opzichte van de in- en uitvoerverboden. Hongarije, dat niet in de economische commissie vertegenwoordigd was, had een Memorie ingezonden, om te betoogen, dat de wijze, waarop deze staten elkaars handel belemmerden een groot aandeel had in de economische moeilijkheden, waarmede zij te worstelen hebben. Maar wie daarom nu zou denken, dat Hongarije een vrijhandelsland was, die zou bedrogen uitkomen. Het verschilt alleen op enkele punten van opinie met de andere Habsburgsche landen over de wijze waarop de handel belemmerd moet worden. Zoo wenschte het in de plaats van in- en uitvoerverboden, waarvan in die landen een kwistig gebruik wordt gemaakt, hooge rechten te zien ingevoerd. Dit was ook het standpunt van het Memorandum van Londen, dat zooals bekend door Engeland, Frankrijk, België en Italië was opgesteld; het denkbeeld vond echter zooveel tegenstand, dat het erop betrekking hebbend artikel geschrapt werd.

Het Rapport veroordeelt met wel zeer sterke woorden, sterker dan die van het Londensche Memorandum, de in- en uitvoerverboden, als een der ernstigste belemmeringen van het internationaal verkeer. Het laat zelfs in het midden of „de redenen van economisch-financieelen aard, voortvloeiend uit de buitengewone omstandigheden, die enkele staten doen gelden, om in- of uitvoer te verbieden of te belemmeren”, waarde hebben. Het maakt alleen uitzondering voor die gevallen, waarin dergelijke verboden worden uitgevaardigd, o.a. „terzake van een staatsmonopolie, levensbelangen van den staat, de hygiëne, de zedelijkheid en de publieke zekerheid, of om dieren en planten tegen ziekten te beschermen.”

Het rapport staat dus op dit punt zeer sterk. Wij weten weliswaar in Holland hoeveel misbruik van die uitzonderingen wordt gemaakt, maar principieel is er uit een oogpunt van handelspolitiek niets tegen aan te voeren, omdat zij geen beschermend doel hebben; en de misbruiken tracht het rapport te keeren door, in een later artikel, aan te bevelen, dat in dergelijke gevallen een onderzoek, dat alle waarborgen van deugdelijkheid en onpartijdigheid geeft, zal plaats vinden.

Te merkwaardiger is nu, wat er voorviel met een aanbeveling van het Memorandum, die zich tot de vroeger Habsburgsche staten richtte.

Italië had n.m. in November 1922 alle staten, tot wier gebied vroeger Habsburgsch territorie behoorde, samengeroepen tot een conferentie te Porto Roso, waar ook Engeland, Frankrijk en Amerika vertegenwoordigd waren, om een poging te doen aan de onhoudbare handelsbelemmeringen een einde te maken. Het resultaat van Porto Roso was zeer schoon: een conventie, waarbij overeengekomen werd, dat, met bepaalde uitzonderingen, vóór 1 Juli 1922 alle in- en uitvoerverboden worden afgeschaft. Echter . . . ratificeerde geen der deelhebbende staten, Oostenrijk, Hongarije, Roemenië, Polen, Italië, Joego-Slavië noch Czecho-Slovakie, dit tractaat. Zoo bevatte het Londensche memorandum een zinsnede, waarin werd verklaard, dat het tractaat van Porto Roso behoorde te worden uitgevoerd.

Te Genua echter kwamen de staten der kleine Entente verklaren, dat zij aan uitvoering niet konden denken; en zij verzetten er zich zelfs tegen, dat het

tractaat van Porto Roso als iets aanbevelenswaardigs in het Rapport zou worden genoemd. Dan, zoo merken zij op, kon men evengoed andere landen op hun plichten in deze wijzen. En zoo bleef van de zinsnede in het Memorandum alleen dit over, dat staten, die hun ontstaan te danken hadden aan gebiedswijziging, goed zouden doen, als het noodig was (men ziet, de commissie ging niet over één nacht ijs), tot overeenkomsten te komen, als *bijvoorbeeld*, die te Porto Roso.

Een andere kwestie, die zeer de aandacht trok, was de grondstoffenverdeling. Voor den vrijhandelaar bestaat deze kwestie natuurlijk niet, zeer abnormale tijden dan daargelaten, die tijdelijk eens abnormale maatregelen kunnen eischen. De grondstoffen, zoo redeneert de vrijhandelaar, moeten daarheen gaan, waar zij het meeste nut stichten, en dat is daar, waar zij den hoogsten prijs opbrengen.

De latere tijden hebben echter heel wat afwijkingen van die gedragslijn te zien gegeven, veel ernstiger afwijkingen dan die welke alleen in het heffen van invoerrechten bestaan. Men reserveerde bepaalde grondstoffen voor zich en zijne vrienden. Veel kwaad bloed heeft ook, vooral in Italië en terech, de exorbitante prijs gezet, waarvoor de Engelsche kolen tijdelijk verkocht zijn, ten gevolge van de moeilijkheden met de mijnwerkers.

Italië, met zijn industriële aspiraties en zijn kolengebrek, dat niet zooals in Nederland wordt goedge maakt door vrijhandel, was dan ook hier weer, sterk protectionistisch als het overigens is, de voorvechter van vrijen uitvoer van grondstoffen, en verdedigde het Memorandum, dat zich in een paragraaf, waaraan Italië wel niet vreemd zal zijn geweest, daarvoor uitsprak. Duitschland daarentegen maakte bezwaren, echter alleen aan den abnormalen valutastand ontleend. Zoo wij geen uitvoerrechten op onze kolen heffen, aldus de Duitsche afgevaardigden, dan verkoopen wij onze kolen veel te goedkoop. Men vergeet echter daarbij, dat juist de rechten verhinderen dat de prijs weer normaal wordt.

Principieel daarentegen kwamen de Kleine Entente-staten tegen de zinsnede in het Memorandum op, en zij kregen hun zin. Het rapport erkent het recht van iederen staat, om zooveel van zijn grondstoffen voor zich te reserveeren, „als noodig zijn voor de eigen industrie”; of in andere taal, de eigen industrie te beschermen door den prijs der inlandsche grondstoffen kunstmatig laag te houden. Want er is geen bepaald quantum dat „de” binnenlandsche industrie noodig heeft, evenmin als er een bepaald quantum binnenlandsche industrie is; maar beide hoeveelheden worden juist mede bepaald door het prijsniveau der grondstoffen.

Echter is, mede dank zij het optreden van den Nederlandschen afgevaardigde, één ding tenminste uit het grondstoffenartikel van het Memorandum overgenomen; de restrictie is behouden, dat de uitvoerrechten niet verschillen mogen tegenover de verschillende landen. Daarmede is de verdeling van grondstoffen tusschen bevriende naties met uitsluiting van andere veroordeeld. Intusschen moet in het oog gehouden worden, dat deze resoluties geen verdere be tekenis hebben, dan die van aanbevelingen; zij vormen zelfs geen tractaat, dat toch ook nog geratificeerd moet vóór de landen, die het gesloten hebben, eraan gebonden zijn, en welks waarde daarmede ook nog problematiek kan zijn, gelijk o.a. Porto Roso getoond heeft.

E. C. VAN DORP.

RENTABILITEIT EN KAPITAALSVERMINDERING.

De heer J. P. Schalkwijk schrijft ons:

De laatste acht jaren hebben ons wisselingen op economisch gebied te zien gegeven, en aan den lijve doen gevoelen, als de geschiedenis tot dusverre niet heeft gekend.

Kapitaalsvernietiging aan den eenen kant, kapi-

taalsvermeerdering, en bovenal kapitaalsverplaatsing waren aan de orde van den dag.

Om in onze naaste omgeving te blijven, zien wij, hoe de soms zoo gemakkelijk behaalde winsten tijdelijk een groote geldruimte tengevolge hadden; tegelijkertijd hadden vele industriële en handelsondernemingen voor hunne financiering meer kapitaal noodig; de hoog-conjunctuur maakte zulks noodzakelijk, terwijl, waar groote winsten gemaakt werden, naar uitbreiding der zaken werd gestreefd.

De „oorlogswinsten” zochten belegging en liefst speculatieve belegging, en de kapitaalsuitbreiding van bestaande zaken en ook de oprichting van nieuwe, liepen vlot van stapel. De kapitaalsuitbreiding van de groote banken werkte ertoe mede de zaken te pousseeren, dikwijls buiten de perken van koopmansbeleid en vooruitzienden blik.

Veel sneller dan iemand gedacht had kwam de débâcle; vele nog niet gewortelde boomen werden vrijwel onmiddellijk neergeveld, maar ook vele oude en goed beheerde handelszaken en industrieën kregen een gevoeligen klap.

Het publiek, dat bij de kapitaalsuitbreiding als het ware om aandeelen gevochten had, werd, doordat de „oorlogswinst” bij velen snel verloren ging, genoodzaakt tot realisatie van de „beleggingen” over te gaan, waartegenover weinig koopkracht en kooplust stond, en evenzeer als de waarde van vele ondernemingen eerst overschat werd, zoo werd nu ook weder de intrinsieke waarde veelal niet eens onderzocht, en geholpen door de baissiers, overdreef „de beurs” den toestand weder aan den anderen kant. Er was wel veel kaf onder het koren; doch ook diegenen, wier zaken goed gefundeerd waren, hadden en hebben nog, moeilijke tijden.

Het eerste geld, dat verloren wordt, is het werkkapitaal; de liquiditeit gaat verloren; het gebouw zelf staat nog wel, en heeft somtijds nog dezelfde waarde, maar ontdaan van het dak is het minder bewoonbaar, en crediet om het weder te herstellen ontbreekt, veelal doordat de burens reeds zooveel aan de banken onttrokken hebben, dat deze huiverig worden verdere credieten te verleen, en toch, in zeer vele gevallen is het verlies door die categorie van zaken, welke een goeden grondslag hebben geleden, niet zóó groot, dat daardoor de levensvatbaarheid is aangetast, terwijl door de daling in de waarde der grondstoffen het meerdere kapitaal, hetwelk gedurende de hoog-conjunctuur voor de zaken noodzakelijk was, thans niet meer onmisbaar is, en daardoor het verlies minder belemmerend dan anders werkt.

Vele overigens levensvatbare zaken hadden over het laatste boekjaar belangrijke verliezen te boeken, welke veelal niet uit de reserves bestreden konden worden, en waardoor dus de winst- en verliesrekening debet bleef, terwijl toch de financiering dier zaken bij de belangrijk lagere waardeverhoudingen geen bezwaar ondervindt.

Mijns inziens is het ten zeerste gewenscht, deze verliezen op kapitaal-rekening af te schrijven; de winsten, welke in betere tijden gemaakt worden, zouden anders allereerst moeten dienen om het debet-saldo der winst- en verliesrekening aan te zuiveren, vóór er van uitkeering van dividend sprake kan zijn. Dit kan jaren duren en intusschen wordt den eigenaars der zaak, den aandeelhouders de winsten, hun inkomen, onthouden. Dat zulks niet strekt tot verbetering der economische toestanden behoeft geen betoog.

Wanneer er met het kleiner kapitaal een behoorlijke winst gemaakt wordt, en het verdiende geld niet noodzakelijk voor de verdere financiering behoeft te dienen, dan is er niets tegen, integendeel is er alles vóór, om de eigenaren der zaak, de aandeelhouders in de winst deelachtig te doen zijn.

Een voorzichtige financiële politiek is steeds geboden; te voorzichtig, hypersolide, mag men niet zijn, want daardoor kweekt men insoliteit bij de beleg-

gers, wien men hun inkomen onthoudt, en voor hen beheert waarop zij zelf recht hebben, en terwijl zij zelf zwakker worden.

Het is bij vele vennootschappen zeer stellig in het belang der aandeelhouders, dat het punt van kapitaalvermindering door afschrijving van het debetsaldo der winst- en verliesrekening onder de oogen gezien worde, opdat dan het kleinere nominale kapitaal weder rentegevend worde.

Het bijboeken der winsten totdat het kapitaal door delging van het verliessaldo weder het oorspronkelijke cijfer bereikt heeft, kan in sommige gevallen natuurlijk noodzakelijk zijn, en ieder geval moet op zichzelf worden beschouwd, doch bij goed gefundeerde en levensvatbare zaken is die bijschrijving stellig *niet* in het belang der aandeelhouders. Men creëert daardoor dood kapitaal; en veel beter, en economisch juister is het, een geregeld inkomen van een kleiner kapitaal te verschaffen dan te laten wachten, of het grootere kapitaal nog wel eens een rente zal afwerpen.

Daarom meen ik, dat deze nominale kapitaalvermindering ernstig behoort te worden overwogen door de directies en aandeelhouders van die vennootschappen, die in den boven geschetsten toestand verkeerden.

J. P. SCHALKWIJK.

DE NEDERLANDSCHE POSTCHEQUE- EN GIRODIENST.

Naar aanleiding van het artikel van den heer Burgers, over den Nederlandschen postcheque- en girodienst, opgenomen in het nummer van 14 Juni 1922, moge ik het volgende in het midden brengen. Allereerst mijn dank aan den heer Burgers voor de welwillende wijze, waarop hij in den aanhef zich over den postcheque- en girodienst uitlaat. Dezerzijds wordt gaarne de verzekering gegeven, dat bij voortdurend alles zal worden gedaan, om den dienst aan zijn economisch doel: „betaling zonder geldverplaatsing” te doen beantwoorden. Daar moet het heen en om dat te bereiken mag, vooral nu de dienst nog in zijne ontwikkeling is, niets worden nagelaten om het gebruik van den dienst aantrekkelijk te maken voor een ieder zonder onderscheid. Lage tarieven en een redelijke rentevergoeding moeten de menschen tot ons voeren. Eerst dan wordt verkregen een genoeg volmaakte girodienst, waarvan de kosten door de opbrengst der rechten en het rentesurplus stellig zullen worden gedekt. De dienst zal dan een zegen worden voor land en volk en evenals in België en Duitschland van onberekenbaar nut zijn. De voordeelen zullen, omdat er ook aan ruilmiddelen, assurantiecosten etc., zooveel wordt bespaard niet volledig onder cijfers kunnen worden gebracht. De girobetaling moet algemeen worden en ik constateer met genoegen, dat van alle zijden, vooral ook van regeeringswege, die wijze van betaling in hooge mate wordt bevorderd. Erkend wordt dat er nog bezwaren zullen moeten worden overwonnen, maar ik ben vol goeden moed, dat dit zal gelukken, vooral als eenmaal de dienst in één girokantoor zal zijn gecentraliseerd, tengevolge waarvan de exploitatiekosten belangrijk zullen dalen en aan de rekeninghouders, meer dan thans, faciliteiten zullen kunnen worden gegeven. De dienst zal dan stellig „selfsupporting” worden.

Thans omtrent enkele punten nog een aanteekening.

De heer B. wijst erop, dat de uiterst lage tarieven van den postcheque- en girodienst een zeer ongunstigen invloed moeten hebben op de ontvangsten, welke bij de tegenwoordige hooge tarieven uit de verzending van postwissels en aangeteekende brieven zouden kunnen worden geput. Ik wil hiertegenover in herinnering brengen, wat destijds bij het wetsontwerp tot instelling van den girodienst in de memorie van toelichting is gezegd, namelijk: „Gelden, welke thans „per postwissel of aangeteekende brief overgemaakt,

„dan wel per quitantie ingevorderd worden, kunnen „dan op de rekeningen worden gestort.” En verder: „storten en overschrijven op de rekeningen zal het „gebruik van postwissels in minder sterke mate dan „thans doen toenemen — wellicht zal het aantal zelfs „verminderen — hetgeen den dienst der betalingen „aan de postkantoren zal verlichten”. Hieruit blijkt dus, dat achteruitgang van het postwisselverkeer en de inkomsten daaruit, geen onverwacht gevolg van den girodienst, maar door de Regeering voorzien is.

De postcheque- en girodienst geeft inderdaad aanleiding tot de portvrije verzending van een zeer groot aantal stukken, waardoor het bedrijf der postertijen zwaar wordt belast. Dat dit niet uit de exploitatierekening zou kunnen blijken, is mij niet duidelijk. Als door het toenemen van het aantal te expedieeren stukken de kosten van personeel en andere uitgaven hoog worden, dan komen die hoogere uitgaven, evenals alle andere uitgaven ten laste van de exploitatierekening der Postertijen, zoodat het saldo daarvan den invloed dier kosten ondergaat.

In den boezem van de postadministratie hebben nimmer zulke belangrijke geldverzendingen plaats gehad als thans, zegt de heer B. Ik antwoord daarop, dat is zeer verblijdend. Het bewijst, hoe de dienst aan zijn doel begint te beantwoorden, de gelden tot zich trekt en het doen van betalingen zonder contant geld bevordert. Wanneer wat de geldverzekering betreft, de toestand op de kantoren onveranderd was gebleven, zou de dienst mislukt zijn. De heer B. acht de taxatie van de kosten van den loketdienst op 1/10 van de kosten van den geheelen arbeid van den girodienst op de postkantoren zeer laag. Ik kan hem in dit opzicht geruststellen. De administratie van den girodienst in haar geheel is door het groote aantal posten, welke alle behalve in de registers ook op de rekeningen moeten worden geboekt, het dagelijks zenden der afrekeningen aan de aangeslotenen, het dagelijks inzenden van de verantwoording, de verzending der stukken tusschen de kantoren onderling van zoodanigen omvang, dat de eigenlijke loketdienst, die na de centralisatie overblijft, werkelijk slechts een tamelijk bescheiden deel van het geheel vormt.

Blijkbaar acht de heer B. het verkeerd, dat de rekeninghouders op min kostbare wijze hun gelden innen en ze dan op rekening van den bankier overschrijven. Iets verontustends kan ik niet hierin zien, omdat de uitkomst leert, dat de bankiers die gelden niet alle aan den girodienst onttrekken, maar hoe langer hoe meer op hunne postrekening laten staan om er in den dienst mee te kunnen werken. In de jaarverslagen is medegedeeld, dat op 31 December 1918 het aantal aangesloten bankinstellingen 563 bedroeg met een saldo van f 3.402.543,—. Op 31 December 1919 waren deze cijfers 724 met f 4.291.875,— en op 31 December 1920 867 met f 7.517.234,—. De cijfers van 1921 zijn nog niet ten volle verzameld.

De koersverliezen op de belegging bestaan inderdaad — op papier, maar vermits enkel solide fondsen zijn aangekocht, die als zij worden afgelost, met 100 pCt. worden betaald, mag op dat nadeel niet te veel gewicht worden gelegd. Het nadeel zou zich eerst doen gevoelen als op groote schaal gelden zouden worden opgevraagd en de belegging te gelde moest worden gemaakt. De omvang hiervan zou intusschen niet zoo groot zijn als de heer B. vreest. Op 31 December 1920 bedroegen de saldo's wel f 107.183.405,73½, maar blijkens bijlage 10 van het jaarverslag was hierin f 62.761.300,71½ begrepen voor saldo's van Rijksinstellingen, welke natuurlijk niet zouden worden opgevraagd. Voor het publiek blijft dus over een saldo van f 44.422.105,02. Dit is nog zeer ver van ¼ miljard. En juist in moeilijke tijden is het voor de rekeninghouders van belang hunne gelden niet op te vragen, omdat deze bij den Staat veilig zijn en zij er in het giroverkeer toch de vrije beschikking over houden. Duitschland is daar om te bewijzen, dat in

dat $\frac{\text{post 1}}{\text{post 2}} = \frac{\text{post 4}}{\text{post 5}}$, is deze post rond f 260.000.

Ad. 6. In de veronderstelling van een soortgelijke evenredigheid als voornoemd bedraagt deze post ruim f 17.000.000.

Posten:	
1o.	f 284.600.000
2o.	3.000.000
3o.	196.000.000
4o.	25.000.000
5o.	260.000
6o.	17.000.000

Totaal .... f 525.860.000

Het spreekt vanzelf, dat deze berekeningswijze op meer dan één punt te wenschen overlaat en hier en daar bedenkelijk ruw en globaal is.¹⁾ Toch is op goede gronden vol te houden, dat het totaal-bedrag van ruim f 525.000.000 niet te hoog is en dus zeker niet het door Minister de Geer genoemde bedrag van f 500.000.000.

Voor zoover mij bekend is dan ook niet beweerd, dat dit cijfer op zichzelf beschouwd te hoog zou zijn geraamd. Wel is op andere wijze getracht aan het cijfer zijn kracht te ontnemen. Er werd nl. opgemerkt, dat in de f 500 miljoen ook begrepen zijn de personeelskosten voor de bedrijven, welke kosten niet uit de belastingen, doch uit de inkomsten der bedrijven werden bestreden. Op zichzelf beschouwd is deze opmerking — tot op zekere hoogte althans — juist. Daar staat tegenover, dat weliswaar het totaal der belastingen als maatstaf van vergelijking is gebezigd, doch dat nergens is gezegd, dat alle personeelslasten uit de belastingen worden bestreden.

Voorts zij het volgende aangetekend:

1. Het bedrag van f 500.000.000 is belangrijk meer dan de helft van het totaal der belastingen, die niet op f 1000 miljoen, maar op nog geen f 850.000.000 zijn te stellen. Hier is dus een marge van f 150 mill.

2. De tegenwerping heeft slechts waarde, voor zoover de bedrijven inderdaad een sluitende rekening hebben. Dit is echter bij den Staat, met name ten opzichte van het verreweg belangrijkste bedrijf — de Posten enz. — niet het geval. Over 1920 bedroeg het verlies bij dit bedrijf ruim f 17 miljoen. Over latere jaren zijn nog geene uitkomsten bekend.

3. De pensioenlasten, zooals die in voornoemd totaal voorkomen, drukken, wat de bedrijven betreft, daarop niet ten volle. In het bijzonder geldt dit de verhoogingen van de bijdragen, welke uit de nieuwe pensioenwet voortvloeien. Dit versterkt de onder 2 gemaakte opmerking. Men lette voorts op artikel 3, laatste alinea der „Staatsbedrijvenwet” van 16 Febr. 1912, Stbl. 85, waaruit blijkt dat de pensioenen van voormalige ambtenaren enz. niet ten laste van het bedrijf worden gebracht.

4. Bij voornoemde berekening is in het geheel geen rekening gehouden met de dekking van het tekort in de reserve van het op te richten pensioenfonds. Blijkt blz. 3 der voornoemde Memorie van Antwoord, zou, aangenomen dat volgens de voorstellen der Staatscommissie alle Rijksambtenaren in het fonds waren opgenomen het tekort rond f 535 miljoen bedragen en zou de annuïteit, noodig om dit tekort in 40 jaren te delgen, f 27 miljoen bedragen. Men bedenke voorts, dat iets dergelijks zich bij provinciën en gemeenten voordoet; de corresponderende bedragen zijn niet bekend.

Op bovenstaande gronden kan men terecht het standpunt innemen, dat Minister de Geer zijne in

¹⁾ Dit geldt vrees ik in zeer sterke mate voor het onder 3 genoemd bedrag. Althans wordt mij — eveneens van deskundige zijde — te kennen gegeven, dat dit bedrag niet hooger mag zijn dan pl.m. f 140.000.000. Deze verschillende schattingen hangen samen met de groote onzekerheid en ten aanzien van het salarisbedrag van de ambtenaren van Amsterdam in 1922 en ten aanzien van de verhouding van dit salarisbedrag tot het totaal der gemeentelijke salarisbedragen. Zelfs bij de lage schatting van f 140.000.000 blijft echter m.a. de slotconclusie van dit artikel onaangetast.

den aanvang van dit artikel geciteerde uitspraak, geenszins behoeft terug te nemen.

Mr. Dr. A. SPANJER.

HET RAPPORT DER TE PARIJS GEHOUDEN BANKIERSCONFERENTIE.

In de beide vorige nummers werd in Nederlandsche vertaling de officieele tekst weergegeven van de financiële en economische rapporten van de conferentie van Genua. Thans volgt, eveneens in Nederlandsche vertaling, de onverkorte tekst van het Rapport der van 24 Mei tot 10 Juni j.l. te Parijs gehouden Bankiersconferentie.

Het is, sedert in het nummer van 4 Juni 1919 de economische bepalingen van het vredesverdrag van Versailles werden opgenomen, steeds het streven geweest, in deze kolommen de verscheidende fasen, die het groote en ook voor ons land zoo belangrijke vraagstuk van het herstel van Europa achtereenvolgens doormaakt, zooveel mogelijk in de eigen woorden der daarop betrekking hebbende documenten vast te leggen. Uiteraard moeten wij ons hierbij evenwel bepalen tot de allenvoornaamste dezer documenten.

Tot deze behoort het hieronder volgend rapport ongetwijfeld. Niet de politici zijn hier aan het woord, doch mannen van economisch doorzicht en rijpe ervaring op practisch financieel gebied, terwijl voor de eerste maal een vertegenwoordiger van Duitsche zijde in kleinen, vertrouwelijken kring met de anderen samenwerkte. Voor het dictaat van politieke zijde had de Commissie te luigen. Zij heeft dit echter niet gedaan zonder haar meening duidelijk en onomwonden uiteen te zetten. Hieraan vooral ontleent dit rapport zijn beteekenis. Het heeft van de groote vraagstukken, welke het bespreekt, den zakelijken kant naar voren gebracht. Het voorbeeld is gegeven en de taak van hen, die het vraagstuk verder in handen hebben, behoort thans in de eerste plaats te zijn, de discussie zooveel mogelijk op dit terrein te houden. Tegelijk maakt het rapport ruim baan voor wat, naar hoe langer hoe duidelijker blijkt, de eenige oplossing is: een gelijktijdige en gemeenschappelijke regeling van de schadevergoeding en de intergeallieerde schulden.

Zooals men weet heeft het Fransche lid der Commissie het rapport niet ondertekend. Zijn verklaring volgt eveneens hieronder:

Het rapport luidt:

De Commissie voor het leeningsvraagstuk heeft de eer aan de „Commission des Réparations” het volgende Rapport over te leggen, hetwelk de resultaten bevat harer besprekingen tusschen 24 Mei en 10 Juni 1922.

Tekst van de opdracht en omvang van het onderzoek.

De opdracht bij de instelling der Commissie aan haar gegeven, luidde als volgt:

„Een Commissie van deskundigen worde benoemd om te onderzoeken en aan de „Commission des Réparations” rapport uit te brengen, onder welke voorwaarden de „Duitsche Regeering, gelet op haar verplichtingen ingevolge het Verdrag van Versailles en in het bijzonder ingevolge het schema van betalingen van 5 Mei 1921, in den vreemde leeningen zou kunnen aangaan, waarvan de opbrengst zal strekken tot de gedeeltelijke voldoening van de kapitaalsom der schadevergoedingsschuld.

„De Commissie ga in het bijzonder na:

„1o. de voorwaarden, waaronder dergelijke leeningen zouden kunnen worden gesloten, en het bedrag dat naar redelijke verwachting in de eerste toekomst zou kunnen worden uitgegeven, in het bijzonder in de eerste twee jaren;

„2o. wat tot onderpand zou kunnen strekken voor eventuele geldgevers, zonder dat het toekomstig belang der schadevergoeding te zeer zou worden aangetast;

„3o. op welke wijze de inkomsten en andere activa, aangewezen voor den dienst der leeningen behooren te worden gecontroleerd en beheerd en welke verhoudingen in het leven behooren te worden geroepen tusschen de „Duitsche Regeering, de vertegenwoordigers der geldgevers en de „Commission des Réparations.”

Aan de Commissie was voorts opdracht gegeven personen te raadplegen, vertrouwd met de plaatsing van overheids-

leeningen in New York, Londen, Parijs, Rome, Brussel, Amsterdam, Bern, Berlijn en elders, ten einde een plan van uitvoering te ontwerpen, dat daarna aan de goedkeuring van de Duitse Regeering en van de „Commission des Réparations” zou kunnen worden onderworpen.

Na deze opdrachten in de beide talen — Fransch en Engelsch — (die, maar zij vernam, beide gelijke kracht hadden) te hebben overwogen, bleef bij de Commissie eenige twijfel bestaan omtrent hun juiste bedoeling. Op 1 Juni richtte zij derhalve de volgende vraag tot de „Commission des Réparations”:

„Handelend naar uw instructies, heeft de Commissie de „bestudeering aangevangen van het door uwe Commissie „aan haar opgedragen onderwerp eener buitenlandsche leening. Alvorens dit onderzoek voort te zetten, acht de Commissie het evenwel noodzakelijk de „Commission des „Réparations” de vraag te stellen, of de woorden „gelet op „hare verplichtingen ingevolge het schema van betalingen „van 5 Mei 1921” moeten worden uitgelegd als bedoelende, „dat de Commissie bij hare besprekingen, de betalingen bij „dit schema voorgeschreven, heeft te beschouwen als een on- „veranderlijke verplichting, behoudens enkel de bevoegd- „heid van de „Commission des Réparations” om van tijd „tot tijd in de toekomst verandering er in te brengen over- „eenkomstig art. 234 van het vredesverdrag, of dat (zom- „der dat dit natuurlijk op eenigerlei wijs de „Commission „des Réparations” zou binden), de Commissie vrijheid heeft „de mogelijkheid te onderzoeken van regelingen, welke wij- „ziging van deze afspraken zouden impliceren.”

Op 7 Juni ontving de Commissie het volgende antwoord van de „Commission des Réparations”:

„In antwoord op de vraag, mondeling namens de Com- „missie voor het Leeningsvraagstuk door haren Voorzitter „gesteld, heeft de „Commission des Réparations” de eer de „Commissie te berichten, dat zij op een dezen morgen ge- „houden officieele bijeenkomst het volgende besluit heeft „genomen:

„De „Commission des Réparations” verklaart, dat niets „in de bewoordingen van de opdracht der Commissie ge- „acht moet worden haar te beletten alle voorwaarden, wel- „ke noodzakelijk mochten zijn voor het uitgeven van in- „ternationale leeningen door Duitschland, te onderzoeken, „met inbegrip van die, welke van belang zijn om in het „algemeen haar crediet in den vreemde te vestigen. Inder- „daad kan het moeilijk anders, of alle denkbeelden, welke „de Commissie in staat mocht zijn dienaangaande te oppe- „ren, zouden, zonder natuurlijk de „Commission des Répa- „rations” te binden, van de grootste betekenis zijn.

„Deze beslissing van de „Commission des Réparations” „werd genomen bij meerderheid van stemmen, de leden voor „Engeland, Italië en België ervoor, het lid voor Frankrijk „ertegen. Het onofficieele lid voor Amerika verklaarde „persoonlijk met de meerderheid in te stemmen.”

De positie der Commissie in hare verhouding tot de „Commission des Réparations”.

Na ontvangst van dit antwoord, waaruit bleek, dat de voornaamste schuldeischer van Duitschland het niet wenschelijk achtte, dat eenig voorstel zou worden gedaan, dat zou kunnen leiden tot nieuwe beperkingen van de Duitse verplichtingen, was de Commissie van oordeel, dat zij voor het oogenblik haar onderzoek niet met resultaat kon voortzetten en dat zij zich mitsdien beperken moest tot eene beantwoording van de oorspronkelijk aan haar voorgelegde vraag, genomen in haar meer beperkten zin, daarbij tegelijkertijd haar redenen uiteenzettende voor deze beslissing.

Vóór alles wenschte de Commissie haar eigen standpunt scherp uiteen te zetten, op zoodanige wijze, dat misverstand uitgesloten is.

Haar leden werden bij eenstemmig besluit van de „Commission des Réparations” uitgenoodigd naar Parijs te komen ten einde in hun qualiteit van bankiers practischen raad te geven over de voorwaarden, waaronder door Duitschland een buitenlandsche leening zou kunnen worden uitgegeven. Op geen enkel oogenblik hadden zij ook maar in het minst den wensch gekoesterd een breeder taak te usumpeeren. Zij hebben het zich ten volle gerealiseerd, dat hun technisch advies, wanneer het eenmaal zou zijn uitgebracht, slechts één factor zou zijn in het probleem, dat alleen door de „Commission des Réparations” en de Geallieerde Regeering zou kunnen worden opgelost.

Reeds bij het eerste bijeenkomen waren de bankiers, leden der Commissie, eenstemmig in hun meening, dat zij binnen de grenzen der opdracht, genomen in den meer beperkten zin, om verschillende redenen geenerlei uitzicht konden openen op een buitenlandsche leening. Enkele leden, evenwel, waren van meening, dat wanneer de „Commission des

Réparations” of de Regeeringen een meer omlijdende verklaring afgaven dan op het oogenblik bestaat, ten opzichte van de jaarlijksche betalingen, welke zij van plan zijn van Duitschland in te vorderen, de mogelijkheid van een dergelijke leening gunstig kon worden beoordeeld. Hadden zij een eenstemmige uitnoodiging ontvangen om hunne meening uit te spreken over de vraag, welke beperkingen van deze betalingen naar hun oordeel een noodzakelijke voorwaarde waren voor het verkrijgen van crediet uit het buitenland, dan zouden deze leden gaarne aan deze uitnoodiging hebben voldaan.

Zoodanige beperkingen zouden echter alleen zijn aanbevolen geworden als voorwaarden, wanneer een leening zou worden verlangd. Zij zouden geen oordeel hebben omsloten aangaande de bedragen, welke de „Commission des Réparations” zou kunnen of moeten invorderen, wanneer de Regeeringen bereid waren te wachten op jaarlijksche betalingen, zonder deze van te voren te mobiliseeren bij wijze van een leening. De „Commission des Réparations” en de Regeeringen zouden, zelfs wanneer zij de meening der Commissie als juist hadden aanvaard, desniettemin geheel vrij zijn geweest om te beslissen, dat zij er de voorkeur aan gaven voort te gaan met van jaar tot jaar de betaalkracht van Duitschland te onderzoeken en dienovereenkomstig de te betalen bedragen vast te stellen.

In andere woorden, wanneer cijfers werden genoemd, dan zouden deze noodzakelijkerwijs een oordeel bevatten niet omtrent de waarschijnlijke maximale betaalkracht van Duitschland, maar omtrent de bedragen, welke het beleggend publiek in de wereld, zijn oordeel vormende te midden van alle verwarringen van den huidige toestand, met vertrouwen zou achten te liggen binnen het vermogen tot betalen van Duitschland. Ook de betalingen, op deze voorzichtige wijze geschat, zouden nog zeer belangrijk zijn; met dat al erkent de Commissie de mogelijkheid, dat de geallieerde Regeeringen desniettemin, zelfs tot den prijs van het niet doorgaan van een leening, hunne volledige vrijheid zouden wenschen te behouden om de grotere jaarlijksche bedragen in te vorderen, welke de vermeerderde betaalkracht van Duitschland later wellicht mogelijk zou kunnen maken.

De Regeeringen zouden niet alleen volledige vrijheid hebben behouden om zulk een beslissing te nemen, maar ook zou een dergelijke beslissing, wanneer genomen, in geen enkel opzicht in strijd zijn met het technisch advies der Commissie. Wanneer dit advies gegeven was, zou evenwel een dergelijke beslissing genomen kunnen worden onder het licht van scherp omlijdende alternatieven.

Moelijkheden voor het aanvaarden van een „meerderheids”-verzoek.

Onder deze omstandigheden werd de Commissie ertoe gebracht zich de vraag te stellen, of het nut gaf haar onderzoekingen voort te zetten ter beantwoording van het meerderheidsverzoek der „Commission des Réparations”. De Commissie was van oordeel, dat dit voor het oogenblik niet het geval zou zijn om de volgende oorzaken:

1o. Frankrijk is Duitschland's voornaamste schuldeischer. In ieder vraagstuk, de schadevergoeding rakende, vormen haar belangen dus de voornaamste factor. De leden der Commissie hadden gehoopt, dat het voornaamste voordeel van haar advies aan Frankrijk zou toevallen. Zij willen allen in de eerste plaats vermijden, dat eenige daad hunnerzijds haar belangen zou schaden. Wanneer daarom Frankrijk voor het oogenblik geen onderzoek wenscht naar de voorwaarden van meer algemeen karakter, noodzakelijk voor het herstel van Duitschlands crediet in den vreemde, kan de Commissie zich niet gerechtigd achten een dergelijk onderzoek in te stellen. Zij laten hierbij bovendien de overweging gelden, dat zij onder de bestaande omstandigheden bij dit onderzoek den steun hunner Fransche collega's zouden hebben moeten missen.

2o. Gelijk verderop uiteengezet wordt, acht de Commissie een atmosfeer van welwillendheid een noodzakelijke voorwaarde voor een succes bij het uitgeven eener leening. Het bekende verschil van inzicht tusschen de leden der „Commission des Réparations”, aangaande de grenzen van het mandaat der Commissie, hebben voor het oogenblik een ongunstige atmosfeer voor zulk een emissie in het leven geroepen. De bankiers in de Commissie zien zich verplicht dit feit in aanmerking te nemen, rekenschap als zij er zich van geven, dat, wanneer zij omtrent de voorwaarden eener leening een advies uitbrengen, zij een moreele aansprakelijkheid op zich nemen om alles te doen wat in hun macht is om de leening te doen slagen.

Om bovenstaande redenen besloot de Commissie voor het oogenblik haar arbeid op te schorten.

De mogelijkheid eener leening zonder nieuwe beperkingen der Deutsche verplichtingen.

Terwijl de Commissie zich alzoo niet in staat acht de uitnodiging van de meerderheid der „Commission des Réparations” te aanvaarden, heeft zij het vraagstuk onder de oogen gezien, gelijk het zich voordoet onder de oorspronkelijke opdracht, deze genomen in haar meer beperkten zin.

Uitgaande dus van de onderstelling, dat de geldende bepalingen van het Verdrag van Versailles en van het schema van betalingen onveranderd blijven, is dan een leening in het buitenland mogelijk, en, zoo ja, onder welke voorwaarden?

Bij de beantwoording dezer vraag zag de Commissie zich geplaatst voor de volgende moeilijkheden:

a. Er werd op gewezen, dat het herstel van het algemeene crediet van Duitschland onmogelijk is, zoolang het geldgevend publiek zich niet verzekerd acht, dat de verplichtingen van Duitschland, gelijk zij op het oogenblik zijn vastgesteld en te eeniger tijd kunnen worden ingevorderd, blijven binnen haar vermogen tot betaling; en dat Duitschlands wil en voornemen om de betalingen te bewerkstelligen zullen blijven gehandhaafd. Zoo lang dit de positie is, moet de belegger zich noodzakelijkerwijs laten beïnvloeden door de mogelijkheid, dat een ineenstorten van de Deutsche financiën, als gevolg van de huidige onzekerheid, leidt tot sociale beroeringen.

Het is moeilijk, onderpanden te vinden welke, onder dergelijke omstandigheden, zouden worden beschouwd als een voldoende garantie voor de leening, of althans voor een leening van zoodanigen omvang en voor zoodanig tijdperk, als in den toestand verlichting van beteekenis zou kunnen brengen. Zelfs een onderpand van de allereerste klasse, als de invoerrechten, welke onder stabiele verhoudingen, een goede garantie zouden vormen voor een leening van een aanzienlijk bedrag, zou onvoldoende kunnen blijken tot het opleveren van voldoende inkomsten in goudwaarde, wanneer de economische positie van Duitschland of haar sociale verhoudingen ernstig gedesorganiseerd werden. Dergelijke mogelijkheden mogen op het oogenblik ver af zijn, de belegger in een leening op langen termijn neigt er van nature naar de meest kwade kansen in aanmerking te nemen, meer wellicht dan de waarschijnlijkste.

b. De opmerking werd gemaakt, dat de beleggers in enkele van de belangrijkste landen, met name in de Vereenigde Staten en Engeland, geen wezenlijke attractie zouden vinden in een leening aan Duitschland, welke niet tevens ertoe strekte voor een blijvende oplossing van het schadevergoedingsvraagstuk den weg te banen. En het spreekt van zelf, dat, zelfs wanneer een leening kan tot stand komen op de basis van speciaal aangewezen onderpanden in plaats van op de basis van Duitschlands algemeen crediet, een dergelijke leening op zijn best niet meer dan een korte verlichting kan geven; daarna zou Duitschland weder staan voor zijn onverminderde schadevergoedingsverplichtingen met de verdere handicap, dat zijn beste onderpanden reeds verbonden zouden zijn voor den dienst der leening. Onderwijl zouden zoowel Duitschland als de rest van de wereld zijn blijven zuchten onder de voortgezette onzekerheid, welke voor ieder land een ernstige belemmering is tegen het economisch herstel. Aldus, zelfs wanneer een dergelijke leening mogelijk was; zou deze op haar best de betaling beteekenen van een zwaren prijs, uitsluitend om te wachten op voorwaarden, die meer gunstig zouden zijn voor een algemeene regeling.

c. Voorts werd nog de opmerking gemaakt, dat beleggers in landen, die geen deel aan den oorlog hadden gehad; ernstig getroffen waren door de depreciatie van de mark, eensdeels omdat zij groote bedragen in markten hadden vastgelegd, anderdeels omdat het concurrerend vermogen van de Deutsche industrie een kunstmatig voordeel ontving van de voortgezette depreciatie. Er werd op gewezen, dat onder deze omstandigheden de bedoelde beleggers evenmin belangstelling zouden hebben voor een leening, welke geen uitzicht bood op herstel van Duitschlands financiën op stabielen grondslag.

d. Eveneens werd er, wat Frankrijk betreft, op gewezen; dat een beperkte leening groote bezwaren zou ontmoeten, aangezien enkel een klein deel ervan op zijn best direct aan Frankrijk als schadevergoeding zou ten deel vallen.

Deze en andere bezwaren realiseerende en gevoelende; dat zij niet een leening mochten aanbevelen, waarvan zij niet met vertrouwen een succes bij de uitgifte in hun onderscheiden landen konden tegemoet zien, zijn de leden van de Commissie met groot leedwezen tot de conclusie gekomen, dat onder de huidige omstandigheden hun advies niet dit kan zijn, dat een leening in het buitenland mogelijk is.

Algemeene opmerkingen aangaande toekomstige leeningsmogelijkheden.

Lettede op deze negatieve conclusie is de Commissie, hoezeer zij zich niet in staat acht de uitnodiging van de meerderheid van de „Commission des Réparations” aan te nemen om in detail het bredere probleem te onderzoeken, van oordeel, dat het zijn nut kan hebben, dat zij de volgende algemeene opmerkingen dienaangaande aan haar rapport toevoegt:

a. Een essentiële voorwaarde voor een buitenlandsche leening op welk oogenblik ook is, dat het publiek de overtuiging heeft, dat Duitschland van zijn kant een wezenlijke en omvangrijke poging doet om zijn openbare financiën op een stabielen grondslag te plaatsen. Het is van de grootste beteekenis, dat, bij wege van de technische zekerheden, die het land geeft, en de rehabilitatie van zijn financiële toestand, Duitschland duidelijk doet blijken, dat het zijn verlangens is zijn verplichtingen na te komen, in de hoop dat door het voldoen dezer verplichtingen het zijn crediet zal herstellen.

b. De tweede essentiële voorwaarde is boven reeds in detail besproken, n.l. dat aan de bestaande onzekerheid aangaande de verplichtingen tot schadevergoeding een eind worde gemaakt.

c. De Commissie had voor zich een verklaring, dat Amerikaansche bankiers en beleggers, waren deze omstandigheden aanwezig, zich in belangrijke mate bij den aankoop van Deutsche obligaties zouden willen interesseeren, alleen echter, indien nog aan één verdere fundamentele voorwaarde zou zijn voldaan, n.l. dat een dergelijke leening zou tot stand komen op eenparig verzoek en ten behoeve van de geallieerde volken. Deze eenparigheid zou op geen beter wijze tot uitdrukking kunnen komen dan door de actieve samenwerking van de bankiers der geallieerde en neutrale landen in de plaatsing van de obligaties in hun eigen land. Tot de fundamentele voorwaarden voor Amerikaansche deelneming behoorde alzoo zoowel eenstemmigheid onder de geldgevers als herstel van het crediet van den geldnemer.

d. De meeste leden der Commissie zijn er volkomen van overtuigd, dat een advies van hunne zijde, al zoude het ten goede hebben kunnen medewerken, niet op zichzelf deze voorwaarden zou hebben kunnen in het leven roepen. Zij realiseeren zich bijv. ten volle, dat, wanneer zij als een essentiële voorwaarde eener leening een beperking van Duitschlands jaarlijksche betalingen in overweging geven, de betrokken landen bij de beoordeeling van de gevolgen hiervan voor hun financiële positie natuurlijkerwijs hun eigen buitenlandsche schulden zouden in aanmerking nemen. Zij realiseeren zich, dat een oplossing, hoe wenschelijk op zichzelf, in de practijk niet bruikbaar zou kunnen blijken, indien het niet is een inleiding tot andere aanpassingen op financieel gebied.

De elementen van onzekerheid, die door de op Duitschland drukkende lasten van schadevergoeding worden groot, vormen tegelijk een ernstigen factor voor de buitenlandsche openbare schulden van de Geallieerde landen. In dit verband wenscht de Commissie te herhalen, dat onder de voorwaarden voor het herstel van Duitschlands algemeen crediet, zij het volstrekt noodzakelijk acht, dat op verschillende punten zekerheid bestaat; mindere gestrengheid bij de invordering, welke de „Commission des Réparations” aan den dag zou kunnen leggen, zonder dat het totaal der verplichtingen verandering ondergaat, is niet voldoende.

Dergelijke vraagstukken evenwel als de intergeallieerde schuldverhoudingen liggen buiten de competentie der Commissie en kunnen hier dus niet besproken worden. Maar de Commissie kan haar oogen niet sluiten voor het feit, dat naar de inzichten van hen, die de vraag van juiste regeling van de schadevergoedingsverplichtingen overwegen, deze vraagstukken noodzakelijkerwijs in discussie moeten komen en dat zij behooren tot de factoren in het probleem van het verkrijgen van de zoo wenschelijke overeenstemming onder de Geallieerden, welke overeenstemming de Commissie beschouwt als een der essentiële voorwaarden voor een leening aan Duitschland. In dit verband hebben zij het oog op de beginselen, zonder uitzondering door economisten en financiële deskundigen aanbevolen sinds het op 15 Januari 1920 aan de Regeeringen der verschillende Europeesche landen en aan die van de Vereenigde Staten aangeboden Memorandum, beginselen, welke sedert dien overgenomen zijn door de Brusselsche Financieele Conferentie in September en October van dat jaar, en thans opnieuw zijn onderschreven door de Conferentie van Genua van 1922.

Conclusie.

Concludeerende wenscht de Commissie, al heeft zij zich verplicht geacht een pessimistische houding aan te nemen wat betreft de vooruitzichten van een leening bij den huidige toestand van Duitschlands crediet, met niet minder nadruk als haar overtuiging uit te spreken, dat, mits de noodzakelijke voorwaarden voor het herstel van dit crediet kunnen worden verwezenlijkt, met succes leeningen van belangrijke bedragen zouden kunnen worden geplaatst op al de voornaamste markten ter wereld. De omstandigheden van zuiver financieelen aard zijn thans zonder twijfel gunstig voor de uitgifte van soortgelijke leeningen, gunstiger dan op eenig tijdstip sinds den oorlog.

De Commissie wenscht aan de „Commission des Réparations” de verzekering te geven, dat het haar ernstige verlangen is alles te doen, wat in haar vermogen is om mede te werken tot het plaatsen van dergelijke leeningen, wanneer de voorwaarden, waarnaar zij verwezen heeft, verzekerd kunnen worden. De Commissie is diep doordrongen van den ontzaglijken steun, die aan het economisch herstel van de geheele wereld zou worden gegeven door de geleidelijke omzetting van den Duitschen vergoedingsplicht van een schuld aan Regeeringen in een schuld aan particuliere beleggers, gebaseerd gelijk andere openbare schulden, niet op uitwendige factoren, maar op het algemeene crediet van den debiteur-staat. De Commissie gelooft inderdaad, dat het herstel van normale verhoudingen op handelsgebied tusschen de verschillende landen en de stabilisatie der wisselkoersen onmogelijk zijn zoowel zonder de definitieve regeling van de schadevergoedingsbetalingen als van andere buitenlandsche openbare schulden. Wanneer derhalve de „Commission des Réparations” te eeniger tijd in staat is bij eenstemmig besluit de uitnoodiging te herhalen, welke thans van een meerderheid is uitgegaan, dan zal de Commissie gaarne opnieuw bijeenkomen en het thans afgebroken onderzoek hervatten. Zij kan geen vermoeden uitspreken, of de Geallieerde Regeeringen zich in staat zouden achten de noodzakelijke voorwaarden te aanvaarden. Geschiedt dit evenwel, dan herhaalt de Commissie, dat zij de hoop heeft, dat leeningen van omvangrijke bedragen zouden kunnen worden geplaatst.

Ten slotte wenscht de Commissie erop te wijzen, dat in den tusschentijd en zelfs gedurende de periode tusschen een hernieuwde uitnoodiging en de beëindiging van de daarop volgende onderhandelingen, Duitschlands financieele positie kans loopt door ernstige gevaren te worden bedreigd. De mogelijkheid bestaat, dat langdurige onderhandelingen over een groote en over een lang tijdvak loopende leening eerst tot een eind zullen komen, wanneer het reeds te laat is, indien zij niet worden voorafgegaan door oogenblikkelijken steun. Maar wanneer het program opnieuw onder het oog werd gezien onder de verbeterde omstandigheden, als aangegeven, en met een wezenlijk uitzicht op een definitieve regeling, dan is het de meening der Commissie, dat de hindernissen, welke op het oogenblik een interim in den weg staan, vermoedelijk niet onoverkomelijk zouden blijken.

Met een gerechtvaardigde hoop op een definitieve regeling binnen een redelijk tijdvak, zou het veel gemakkelijker zijn een regeling te treffen voor een gegarandeerde leening op korten termijn, voldoende om het crediet van Duitschland te behoeden voor ineenstorting gedurende de periode van onderhandeling. De Commissie behoeft hieraan nauwelijks toe te voegen, dat zij onder dergelijke omstandigheden gaarne allen steun, welke in haar vermogen ligt, zou willen geven, zoowel voor de totstandkoming van een dergelijke leeningen op korten termijn, als voor de oplossing van het grootere en meer belangrijke vraagstuk.

LEON DELACROIX.
M. D'AMELIO.
J. P. MORGAN.
R. M. KINDERSLEY.
G. VISSERING.
C. BERGMANN.

10 Juni 1922.

Het rapport is door den Franschen Gedelegeerde niet onderteekend. De redenen, welke hem hiertoe hebben geleid, zijn door den heer Sargent neergelegd in een verklaring, welke luidt als volgt:

Met verwijzing naar de talrijke opmerkingen door hem gedurende de beraadslagingen van de Commissie gemaakt, legt hij bij dezen de algemeene verklaring af, dat hij niet, ten einde een mogelijke leening in de hand te werken, nieuwe beperkingen in Duitschlands vergoedingsplicht, welke

hem niet gerechtvaardigd voorkomen, noch eenige vermindering, welke ook, van de bij het Vredesverdrag erkende rechten van Frankrijk in overweging kan nemen. In overeenstemming met den Franschen gedelegeerde in de „Commission des Réparations” is hij van meening, dat het niet binnen de bevoegdheid lag van de Commissie van Bankiers het vraagstuk ter hand te nemen van eene wijziging in de verplichtingen van de Deutsche Regeering, gelijk deze zijn omschreven in het Verdrag van Versailles en in het bijzonder in het schema van betalingen van 5 Mei 1922.

10 Juni 1922.

C. L. SERGENT.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

Handelspolitieke kwesties in het Lagerhuis; beslissingen in zake de toepassing der Safeguarding of Industries Act; jaarvergadering der Dyestuffs Corporation; de mijneigenaren contra de spoorwegen; de dekking der Currency Notes; de loonen der havenarbeiders.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 24 Juni 1922:

We are still reputed to be a Free-Trade country. For all that, it would be difficult to find any protectionist nation in which more time has been spent in the course of a single week on matters of tariff legislation and the issues resulting therefrom. In the House of Commons, Imperial preference and the bounty on home produced sugar have come under discussion; a forthcoming battle over the latest orders issued under the Safeguarding of Industries Act has been announced; the Canadian Cattle Embargo has produced a skirmish of wits between the Prime Minister and his cross-examiners. Outside the House there has been the agitation over the British Dyestuffs Corporation: an agitation which is by no means over.

As regards the Imperial Preference and the Sugar Debates, they produced nothing of any importance. The attitude of Ministers was that Imperial Preference resulted in the reduction of taxation, and therefore the consumer, at least had nothing to complain of. It so happens that in the case of tea, the Government is right in its contention, for the great bulk of the tea consumed here comes from one country and a cut in the duty on Indian teas is bound to lower prices. But of course the general position is not necessarily at all similar to the tea position and if the bulk of a given article is produced outside the Empire, the only effect of a preference is to give extra income to the Imperial producer. In the case of home grown beet sugar, this extra income of the producer amounts to well over £25 per ton, and yet the future of the industry is by no means assured. The Opposition instead of fighting the matter squarely, mixed up with the economic issues involved certain reflections on the supposedly Dutch connections of the producing concerns, but the main point is surely clear enough. If the home grown sugar industry requires such an enormous margin against foreign competition, the chances of the ultimate success of the companies are remote. The case for the remission of all taxation was that the experiences of the past showed that this country was capable of producing sugar at least as good in quality as Germany: and this new industry increased the demand for labour in the rural districts. So, in the case of Imperial preference, we were raising up new customers for ourselves in the Empire, and the conditions of international trade were now such that we were bound to look more and more to the Empire for support. To withdraw these preferences now would give a shock to the Dominions which we could not risk.

The Board of Trade has now published the Reports of the various committees which have been investi-

gating complaints under the Safeguarding of Industries Act. Four of these reports, including the committee which went into the Fabric Gloves question, are favourable to the demands made by the manufacturers interested; three reports have not acceded to the demands made. The question of the German exchange has naturally played a great rôle in all these cases, but it is somewhat surprising to find that one of the Committees at least avoids the point at issue by a piece of legalism of a not very dignified kind.

The complaints of the Bolton spinners, who are of course deeply interested in the export trade to Germany, in addition to being considered unconvincing, was rejected on the ground that the Act only directs inquiry into the effect which a duty would exert on employment in an industry using goods of the class under investigation: the „spinners of yarn, as such, not being users of the materials do not, therefore, properly” come within the purview of the committee's labours. But the whole of the agitation has turned on just this point, that the interests of the cotton industry were being imperilled for the sake of a relatively new trade. This strict adherence to the terms of the act will certainly not ensure an all-round survey of the problems raised by this measure.

The Dyestuffs Corporation held its statutory meeting in Manchester yesterday, but all the week the commercial press has been occupied with disputes connected with the policy of the Corporation. A group of shareholders issued a circular demanding an inquiry, and attacking the adequacy of the results so far achieved. Dr. Levinstein has addressed an important group of members of the House of Commons, and directed his attention mainly to the necessity of securing skilled technical direction, otherwise the industry could never assert a world position against Swiss and German competition, and this was just as important as maintaining the control of the protected market in this country. The speech of the new head of the concern yesterday revealed a series of internal quarrels of an unenviable kind: directors who refused to work together and the like, and in addition showed that in the past, at any rate, the business conduct of the corporation was full of faults. The fact is that the business men are justified in their criticism of the past policy of men whose knowledge of the technique of dye production is superior to their own, whilst the technicians are equally right in stressing the importance of the continued use of large funds in research work. In this connection it is not reassuring to find that the research work is being reduced, although the meeting was given the usual assurances that ample funds were being devoted to this end. So far as the negotiations with the German industry are concerned, the position seems to be that the British representatives demanded as a basis of discussion that the continuance of a British industry should not be questioned, whilst the Germans are not yet willing to agree to this being regarded as axiomatic. Thus discussion seems at the moment at an end.

The official report of the Senior Official Receiver on the group of Bevan insurance companies appears at the moment when Bevan's arrest revives interest in this deplorable muddle. It is quite clear that both the Directors of the various companies and the auditors have rendered themselves liable to legal proceedings and that the matter must be gone into at length from this point of view.

The Mining Association has now come into the open against the railway companies, to whose policy of high charges for carriage the depression in the coal trade is attributed. The breach between the two groups of capitalists coincides with the breach between the trade unions concerned in the industries, for the Railwaymen have now thrown in their lot with the new Transport Federation, which is destined

to take the place of the old Triple Alliance as the dominating group in the trade union world. The Mining Association's attack raises again the whole question of the wages of railwaymen, and the companies are not likely to stir up this hornets nest in the immediate future. As a matter of fact, the companies have probably found that the support of Mr. J. H. Thomas in the House of Commons, when questions of rates and railway claims are being discussed, is too valuable to be thrown away on a wage dispute in which the companies are none too sure of being successful.

A matter which is attracting some interest in the City at this moment is the revival of the policy of increasing the amount of Bank of England notes in the reserve of the Currency Note Account. In the last two weeks amounts of £100,000 each have been placed to the credit of the account. No explanation has been given of this step. It will be remembered that the Cunliffe Committee recommended this policy, in order that the two note issues should be brought more or less under common control previous to the two being completely amalgamated. The probable explanation of the recent policy is that the banks find that their customers prefer currency notes to Bank notes, that change is itself due to the fall in prices. From the technical point of view, the Treasury has only to allow some of the shortdated securities in the Reserve to run out, and to take payment in bank notes. But it will be interesting to see whether the policy will be consistently followed.

Trouble is brewing among the riverside workers. The wages of the Dock Labourers have already been cut from the 16/- awarded after the inquiry, to 12/- per day. Short time is rife, and the men are in reality earning very little. The proposal that the day rate should be still further cut has produced much resentment. In spite of all the talk of trade revival, the financial position of many local authorities is very bad, and the Premier had to receive a deputation from the local authorities who have found the burden of local relief almost intolerable. The Premier refused immediate help by means of national grants: this would mean a further encroachment on the income tax, which the country would not stand. Of course the country pays even if the local authorities get no help: the position is only less obvious. But evidently the country prefers not to face up to the real cost, and the resulting confusion is the price we pay for indulging our fancy.

AANTEKENINGEN.

Het verloop der wisselkoersen. — „De loop der wisselkoersen is ook dit jaar weer in hooge mate belangrijk geweest”, aldus de President der Nederlandsche Bank in zijn dezer dagen uitgebrachte Verslag over het boekjaar 1921/1922, dat evenals zijn voorganger eenige interessante grafieken bevat, waarvan vooral die, een overzicht gevende van de ontwikkeling en den stand onzer vlottende schuld vanaf 1 Januari 1914, vermeld zij.

Aan de hand van een aantal tabellen, waarin zijn opgenomen de koersen aan het begin en aan het einde van het boekjaar, benevens de hoogste en laagste koersen gedurende die periode, maakt Mr. Vissering dan de volgende algemeene opmerkingen:

a. De wisselkoersen van Zweden en van Zwitserland geven tot verwondering aanleiding. Deze beide landen hebben zeer te lijden onder moeilijkheden met hun export, met werkloosheid en duurte in eigen land, een duurte, die in casu dus niet het gevolg is van eene depreciatie van het geld tegenover het goud. Ondanks dit alles hebben hunne valuta's behoord tot de hoogste van de wereld en de Zwitsersche frank heeft zelfs de goud-pariteit, (den dollar als goud aangenomen) overtroffen. Wij willen niet treden in nadere verklaring van deze feiten; voor een verslag zou ons dit te ver voeren. Wij wijzen slechts op

deze eigenaardige feiten om des te meer te doen uitkomen, hoe ingewikkeld de problemen zijn.

b. Frankrijk heeft eene betrekkelijke stabiliteit van den frank verkregen; met groote voldoening kan Frankrijk wijzen op een steeds toenemend equilibrium in de waarde van in- en uitvoer, terwijl de eigen productie van voedingsmiddelen nagenoeg de capaciteit van vóór den oorlog heeft ingehaald, en door haren omvang de beste steun voor Frankrijk's wisselkoers is.

Uit de positie van Frankrijk kan weder blijken, van hoe groot belang eene binnenlandsche productie van voedingsmiddelen zelfs in onzen tijd voor een land is. Dat overigens de frank nog zoo ver staat van zijn goud-pariteit, is een verschijnsel op zich zelf, dat geen verbazing behoeft te wekken in verband met de nog zeer groote uitgifte van wloottende schuld en van fiduciaire betalingsmiddelen.

c. De teruggang van den Duitschen wisselkoers is niet alleen voor Duitschland, doch ook voor den stand der wisselkoersen van vele andere landen van een ernstigen, ja ten deele zelfs van een noodlottigen invloed geweest. Het zoo-zeer gewenschte evenwicht in wisselkoersen kon, mede door de ontwrichting van den Duitschen koers, nog niet bereikt worden. Het opmerkelijke feit deed zich ook hierbij voor, dat de koopkracht van de Duitse mark in de internationale markt veel sneller daalde dan in het eigen land. Een van de oorzaken van dit verschijnsel zal moeten gezocht worden in het feit, dat Duitschland aan zijne verplichtingen uit de vredesverdragen niet kan voldoen in zijn eigen bestaande valuta, maar genoodzaakt wordt deze tot elken prijs om te zetten in vreemde deviezen, die tot betaling der schadevergoeding aannemelijk worden verklaard, terwijl het bovendien voor voedselvoorziening ook in vreemde valuta moet betalen. Zoolang de oorzaken voor dergelijk ongelimiteerd aanbod, waartegenover geen voldoende vraag staat uit normale economische transacties, hunnen invloed op de internationale geldmarkt zullen laten gelden, zal een herstel tot meer vaste en normale wisselkoersen op de wereldmarkt nauwelijks te verwachten zijn. In deze richting zijn dus nog groote problemen op te lossen, waarvan internationale samenwerking onontbeerlijk is.

d. De Amerikaansche dollarkoers heeft zich eindelijk vrij duurzaam gewijzigd in de richting van de Europeesche wisselkoersen. In dit opzicht is onze voorspelling in vorige jaarverslagen ten volle uitgekomen. Eene toenadering over en weder tusschen de dollarkoersen en de deviezen van Europa was op den duur alleen te verkrijgen, indien Amerika te vinden kon zijn voor eene verleening van crediten aan Europa. Goudzendingen zouden, volgens ons standpunt, nimmer in staat geweest zijn in de tegenwoordige omstandigheden die toenadering tot een wederzijdsche pariteit te bewerkstelligen. De oorzaken van den hoogen dollarkoers lagen grotendeels bij Amerika zelve, dat in hooge mate crediteur geworden was, op afbetaling aandrang en bovendien nog groot-leverancier bleef van voedingsmiddelen, katoen en eenige andere belangrijke goederen. Amerika moest dus, ook in zijn eigen belang, een voorbeeld geven om zijn eigen debiteuren op te kweken, zoowel door het geven van nieuwe crediten, als door het verleen van uitstel, opdat den debiteuren de tijd zou worden gelaten zich innerlijk te versterken.

Tenwijl Amerika ruim zes maanden geleden nog steeds aarzelde, om verdere crediten aan Europa te geven, en ieder voorstel tot leening in de valuta van het geld-opnemende land (the borrowing country) stelselmatig afwees, is in beide richtingen sedert de laatste maanden een sterke ommekeer gekomen, met het gevolg, dat daardoor de zoolang gewenschte toenadering tot den dollarkoers ten slotte gedurende eenige maanden is bereikt.

Zal deze ook voor ons land gunstige toestand blijven bestaan? Dat zal grotendeels afhangen van onze eigen houding. Indien Nederland den ernst van den toestand wil blijven inzien, zijn budget sluitend wil maken, groote zuinigheid wil betrachten in het uitgeven van geld voor niet direct productieve uitgaven, doch wel zorg draagt zijn eigen economische weerkracht te versterken door ontwikkeling van zijn handel en industrie, scheepvaart en van zijn eigen bronnen voor volksvoeding, dan zal het uitstel van betaling, door Amerika ook aan ons land toegestaan in den vorm van leeningen, zeer heilzaam voor ons kunnen werken. Zullen wij deze deugden evenwel in onze volkshuishouding niet toonen, dan zullen die buitenlandsche leeningen integendeel een op den duur ondragelijken financieelen last voor ons beteekenen, en vooral de in dollars afgesloten leeningen zullen als een molensteen om onzen nek, ons steeds dieper in het moeras kunnen trekken. Moge elke Regeering en elke Volkvertegenwoordiging in ons land

en in de koloniën dit vooral in het oog houden, en hunne eigen verantwoordelijkheid in deze richting ten volle gevoelen. In dit opzicht hebben zij te zamen het lot van Nederland geheel in handen en zullen zij die zware verantwoordelijkheid voor de toekomst van ons land nimmer van zich kunnen afschuiven.

De depressie op Scheepvaart gebied. — In de „Reconstruction of Europe”, uitgave van den Manchester Guardian Commercial, No. 2, schrijft D. H. Robertson, Fellow of Trinity College, Cambridge onder het hoofd „The Slump in Shipping and Shipbuilding” een zeer interessant artikel, waaruit hieronder de hoofdzaken volgen:

Het doel van het artikel is om na te gaan wat de oorzaak van de malaise in de scheepvaart en scheepsbouw is, in hoeverre de malaise overeenkomt met vroegere tijden van crisis en of binnenkort een opleving in de scheepvaart en scheepsbouw verwacht kan worden.

De schrijver behandelt achtereenvolgens verschillende kwesties, die met den tegenwoordigen toestand verband houden en wel:

- 1o. de oorzaken van de geregeld terugkeerende crisis in de scheepvaart;
- 2o. het vervangen van de verloren gegane schepen;
- 3o. den invloed van het bouwen van schepen door de Regeeringen;
- 4o. de grootte der schepen en den tijd voor het vervaardigen;
- 5o. de beperkingen op de overdracht van schepen;
- 6o. het nuttig gebruik van schepen;
- 7o. den val in vrachten.

1o. Hij begint met te zeggen, dat zelfs als de vraag naar scheepsruimte constant bleef of geleidelijk vermeerderde, men niet kan verwachten dat hooge vrachten steeds zouden blijven bestaan. Een vermeerderde vraag naar scheepsruimte lokt het bestellen van schepen uit. De bouw van deze schepen neemt eenigen tijd in beslag, zoodat niet terstond het meerdere aanbod de vrachten komt drukken. Gedurende dien tijd wordt de drang om meer schepen te bezitten groter en worden door de verschillende reeders steeds meer schepen besteld. Onafhankelijk dus van een vermindering in de hoeveelheid te vervoeren goederen, zal men als deze schepen gereed komen de vrachten zien dalen en het geven van orders voor nieuwe schepen zien staken. Dit verschijnsel heeft zich zes keer voorgedaan gedurende de laatste halve eeuw, namelijk 1872/74, 1882, 1889, 1899/1901, 1906, 1913.

2o. De oorlog heeft het bovenstaande verschijnsel verscherpt. In den tijd kort voor den oorlog diende twee zevende van de jaarlijksche productie van schepen om vaartuigen, welke gesloopt werden, te vervangen. Tusschen begin 1917 en het midden van 1919 was echter de geheele productie noodig om de 15 miljoen gross register ton, welke verloren gegaan was, te vervangen. Indien men 1913 en 1919 vergelijkt, komt men tot de conclusie dat in Juni 1919 de wereldtonnage reeds 8,4 pCt. groter was dan in Juni 1913, terwijl de capaciteit van de werven 114,4 pCt. meer bedroeg.

Het is duidelijk, dat de capaciteit van de werven dus veel te groot was, toen er geen exceptioneele verliezen meer te remplaceeren waren.

3o. Sprekende over de kwestie in hoeverre de verschillende regeeringen ertoe hebben bijgedragen om den toestand te verergeren, merkt hij op, dat het bouwen van schepen door de regeeringen den toestand wel zeer verscherpt heeft, doch dat dit toch zeer wordt overdreven.

In de eerste plaats werd een groot gedeelte van de Fransche en Australische vloot gekocht of bestaat uit ex-enemy schepen. Vervolgens hebben de regeeringen eerder dan de particuliere reeders het bouwen stopgezet, en ten derde hebben zij maatregelen genomen door opleggen, reguleeren van vrachten en het

opzoeken van nieuwe routes om zooveel mogelijk den ernstigen toestand te verbeteren.

(Wat betreft bovenstaande opmerkingen van den heer Robertson aangaande de maatregelen van regeeringslichamen betreffende het hoog houden van vrachten, zullen wel vele reeders een andere opinie zijn toegedaan.)

4o. Hier merkt hij op, dat de tijd tusschen het bestellen en het gereedkomen van schepen tegenwoordig langer duurt dan voor den oorlog, met het gevolg, dat met bestelde schepen later dan anders een aanvang werd gemaakt. Dit heeft de crisis verscherpt, daar hierdoor de toestand nog meer verduisterd werd en later deze orders toch nog uitgevoerd werden.

Als oorzaken van den langeren bouwtijd zijn te noemen: 1e. de gemiddelde grootte van de schepen is toegenomen, namelijk van gemiddeld 2781 gross in 1913 tot 3726 in 1920 en 2e. door den korteren werktijd. In 1913 werd 99 pCt. van de tonnage, welke 1 Januari in aanbouw was, in dat jaar afgeleverd, in 1919/1920 72 en 69 pCt. resp.

In dit verband kan ook worden opgemerkt, dat de reeders, gezien het economische varen met groote schepen, geneigd zijn deze te bestellen, waardoor eerder het tekort wordt ingehaald en gemakkelijker een misrekening ontstaat.

5o. Na eenige opmerkingen gemaakt te hebben over het verbod van verkoop van Engelsche schepen na den oorlog, waardoor al of niet de toestand verscherpt zou zijn, maakt hij de opmerking, dat het waarschijnlijk beter geweest was als men de ex-Duitsche schepen weer naar Duitschland had verkocht, daar nu dit land gedwongen werd om te bouwen met als gevolg dat een ½ miljoen ton gross in 1921 afgeleverd werd.

6o. Een reden, waarom de val in de vrachten plotseling stenk tot uitdrukking kwam, is dat het gereedkomen van de nieuwe schepen samenviel met een tijd, dat de reeders een beter gebruik konden maken van hun schepen voor het vervoer van ladingen en wel doordat de restricties voor bunkeren in gunstig gelegen havens werden opgeheven en doordat het tijdelijke ten gevolge van congestie in de havens kleiner werd.

Hierbij kwam nog, dat de regeeringen vele schepen, welke voor militaire doeleinden werden gebezigd, vrijgaven.

Hierna geeft hij eenige cijfers over de grootte van de wereldvloot, 30 Juni 1921 62 miljoen ton gross of 26,3 pCt. meer dan in Juni 1914.

Deze 62 miljoen ton sluiten in pl.m. 3 miljoen gross reg. zeilschepen; pl.m. 2 miljoen gross reg. Amerikaansche lakebooten; pl.m. 1½ miljoen gross reg. houten schepen.

Indien men alleen de stalen en ijzeren zeeschepen neemt, krijgt men:

1914 - 42,5 miljoen gross reg. ton
1921 54,2 " " " of 27,5 pCt. meer.

Hier moet opgemerkt, dat de groote lijnen nog steeds aan het bouwen zijn en het werk aan vele trampschepen opgeschort is. De totale tonnage onder constructie was September 1921 nominaal 7,3 miljoen ton.

Aan den anderen kant is 4,5 miljoen ton of 8,2 pCt. bestemd voor olie- en steenkoolvervoer tegenover 1,5 miljoen ton of 3,5 pCt. in 1914.

Bovendien is er een zeer groot aantal oude schepen in de vaart en wel 5,8 miljoen ton of 9,4 pCt. ouder dan 25 jaar.

Wat Amerika betreft wordt gezegd, dat 1/3 van de stalen booten welke aan de regeering toebehooren ongeschikt is, terwijl 2 miljoen van de particuliere U.S. booten in de kustvaart gebruikt wordt. Er zou dan pl.m. 5 miljoen voor wereldconcurrentie overblijven. (De U.S. bouwde tusschen 1917 en 1920 9½ miljoen gross ton aan scheepsruimte).

7o. Onder dit hoofd bespreekt hij de verschillende

oorzaken, welke tot den val in vrachten hebben kunnen medewerken.

Omtrent de toekomst zegt hij, dat op het oogenblik de groote goederenvoorraden, welke in de landen van consumptie aanwezig waren, zeer zijn afgenomen, en dat dit gunstig is voor de scheepvaart. Of echter de vraag naar ruimte zoo zal wezen, dat er genoeg vervoer zal zijn om alle opgelegde tonnage weer in de vaart te brengen is moeilijk te zeggen.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het eerste kwartaal 1922, in Suriname. ¹⁾ — De weersomstandigheden waren gunstig; de kleine regentijd was in 1921 op tijd ingetreden, terwijl eind Februari het kleine droge seizoen intrad.

De stand der cultures is over het algemeen vrij goed.

Op verscheidene plantages werd in de eerste drie maanden meer cacao geplukt dan in denzelfden tijd in 1921. Hoewel hier en daar een deel der jonge vruchten is verloren gegaan door zwart worden, blijven de verdere oogstvooruitzichten bevredigend.

Ook wat betreft de Liberia-koffie zijn de oogstvooruitzichten goed. Aangezien een deel der koffie, waarvan verwacht werd, dat het nog in de laatste maanden van 1921 zou binnenkomen, pas in het 1ste kwartaal van dit jaar kon worden geplukt, is op verschillende plantages de oogst tot dusverre belangrijk meer dan in denzelfden tijd van 1921.

Voor den groei van het suikerriet was het seizoen gunstig. De stand der rietvelden is dan ook over het algemeen goed. Op sommige plantages werd geklaagd over slecht sap.

De rijstaanplantingen in het kleine regenseizoen zijn door het groote risico, dat daaraan verbonden is, steeds van veel geringer omvang dan die in het groote regenseizoen; door de gunstige weersomstandigheden zijn de aanplantingen goed geslaagd en beloven een bevredigenden oogst.

Het weer was voor den aanplant van maïs gunstig; de stand van dit gewas is goed.

De kleine landbouwgewassen als bananen, cassaven, bataten enz. staan er grootendeels goed bij; de aanvoer op de plaatselijke markt is ruim voldoende voor de consumptie.

De uitvoer der voornaamste producten bedroeg in het 1e kwartaal:

		1922		1921	
		Januari/Maart	Januari/Maart	Januari/Maart	Januari/Maart
Balata.....	KG.	31.557,5		25.166	
Cacao.....	"	177.328		54.015,5	
Koffie.....	"	815.513		245.680	
Maïs.....	"	49.070		108.760	
Suiker.....	"	2.601.219		2.567.708	
Rum 50 %.....	L.	56.448		44.398	
Melasse.....	"	—		53.760	
Huiden.....	KG.	12.407		9	
Hout.....	M ³ .	706,8		763,3	
Letterhout.....	KG.	21.650		1.950	
Goud.....	Gr.	66.251		46.740	
Bataten.....	KG.	8.474		76.865	
Groenten.....	"	1.223		2.120	
Vruchten.....	"	16.078		10.313	

¹⁾ Zie pag. 291 van den loopenden jaargang.

ONTVANGEN:

Statistisch zakboekje 1922, Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam; Johannes Müller, Amsterdam, 1922.

Het Socialisme in zijn nieuwste schakeeringen, door Andr. Sternheim; Uitgevers-Maatschappij „Elsevier”, Amsterdam, 1922.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's Gravenhage, 15 April 1922.
A. E. C. van Saarloos, Het Taylorstelsel en de psychotechniek als grondslagen der menschen-econo-

mie; H. Ch. G. J. van der Mandere, De Indische financiën, I.

Idem. — 's Gravenhage, 15 Mei 1922.

Prof. Dr. A. van Gijn, De staatsfinanciën na den oorlog; J. H. A. Logemann, Sax, Bordewijk en von Böhm—Bawerks „Dritter Grund“; H. Ch. G. van der Mandere, De Indische financiën, II (slot); Tj. Gréidanus, Over betalingen in binnen- en buitenland.

Zeitschrift für Volkswirtschaft und Sozialpolitik. — Weenen, Leipzig, neue Folge, Bnd. I, Heft 7—9.

Dr. A. Amonn, Das Ziel der Währungspolitik; Dr. H. Mayer, Untersuchung zu dem Grundgesetz der Wirtschaftlichen Wertrechnung; Dr. L. Mises, Die Arbeit im sozialistischen Gemeinwesen; Dr. O. Spann, Das Verhältnis vom Ganzen und Teil in der Gesellschaftslehre; Dr. F. X. Weisz, Produktionsumwege und Kapitalzins.

Idem. — Weenen, Leipzig, neue Folge, Bnd. I, Heft 10—12.

Dr. R. Strigl, Prolegomena zu einer Theorie der ökonomischen Daten; Dr. C. Zaglits, Die sittliche Verwahrlosung der weiblichen Jugend; Dr. W. Winkler, Die statistischen Verhältniszahlen.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Mei 1922.

Yves-Guyot, La Russie, l'Allemagne et M. Lloyd George à la conférence de Gènes; X. X., Le mouvement des prix et la diminution du coût de la vie; J. B. Legros, Chronique de l'inflation; Moutier, La reconstitution des transports ferroviaires; G. de Nouvion, Les grandes compagnies de chemins de fer en 1921; B. L. L. E., La ligue du libre-échange. (mai 1922).

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, April 1922.

Ch. Leubuscher, Die Agrarfrage im deutschen Sozialismus der Gegenwart; W. Weddigen, Lohn und Leistung.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, April 1922.

Procès-verbal de la séance du 15 mars 1922; Yves-Guyot, Matières premières: La houille, le fer, le pétrole; G. Roulleau, Chronique des banques et des questions monétaires; E. Boislandry-Dubern, Bibliographie: Les changes étrangers; E. B. D., Questions monétaires; L. March, La longévité et les examens sanitaires périodiques.

Idem. — Parijs, Mei 1922.

Procès-verbal de la séance du 19 avril 1922; H. Bunle, L'éducation physique et les sports athlétiques en France; M. Huber, Chronique de démographie.

Zeitschrift für Handelswissenschaftliche Forschung. — Leipzig, Maart-April 1922.

Dr. Hübner, Die neuen Formen des deutschen Aussenhandels (Schluss); Dr. Sommerfeld, Die Spannung zwischen Devisen- und Notenkurs; Prof. C. Beyerer, Historische Entwicklung der Buchführung seit der ersten Kenntnis bis zum XVII Jahrhundert.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Mei 1922.

Prof. J. F. Niermeyer, De tegenstelling in bevolkingsdichtheid tusschen Java en de Buitengewesten; W. E. Boerman, Duitsche kanalen en kanaalplannen; J. Tenge, De woeding van de bevolking van Nederland door eigen landbouwproducten (met inleiding van Prof. Blink); Prof. Dr. H. Blink, Palembang.

Revue Générale de Droit International Public. — Parijs, Nov.-Dec. 1921.

E. Le Fur, Philosophie du droit international; Sibért, L'Institut de droit international. Séssion de Rome. (octobre 1921).

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds R.ksbk 5	10 Mrt. '22
Bk.	Bel.Binn.Eff. 4½	22 Juni '22	Bk. v. Noorw.. 5½	18 Mei '22
	Vrsch.in R.C. 5½	22 Juni '22	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	3½	15 Juni '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '22
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5½	18 Mei '22
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	7	30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4	21 Juni '22
Nat. Bk. v. Denem.	5	25 Apr. '21	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prologantie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
24 Juni '22	3½ 1/2	3 1)	2 3/8	4 5/8	—	5-5 1/4 2)
19-24 „	22 3 1/4-3 1/4	3-1 1/4	2 3/8-1 1/2	4 5/8	—	2 3/4-5 1/4
12-17 „	22 3 1/4-4 1/8	3-1 1/2	2 3/8-1 1/2	4 5/8	—	3-4
5-10 „	22 4 1/8-1 1/4	3 1/4-4	2 3/8	4 5/8	—	3-4
20-25 J. '21	4 3/8	2 1/2-3 1/4	5 3/8-1 1/2	4 5/8	—	4 1/2-5
21-26 J. '20	3 3/8	4 1/2-5	6 5/8-3 1/4	4 5/8	—	8-14
20-24 Juli '14	3 1/8-3 1/8	2 1/4-3 1/4	2 1/4-3 1/4	2 1/8-1 1/8	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Noteering van 22 Juni. 2) Idem van 23 Juni.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen opende flauw, liep in het midden der week iets op, maar liep daarna weder terug. Ook Parijs was in het midden der week niet onaanzienlijk beter. Daarentegen was deze week België minder gezocht, zoodat het disagio tegenover de Fransche franken, vooral Woensdag, weder grooter werd.

Marken waren aanvankelijk nog al gezocht, maar in het verdere van de week werd het aanbod veel sterker, hetgeen nog verergerde na den aanslag op Dr. Rathenau. Heden werd zelfs voor 0.72 afgedaan. Weenen eveneens aangeboden. Dollars meestal prijshoudend, Zaterdag en heden zelfs zeer vast. Stockholm en Kopenhagen zonder verandering, daarentegen Christiania opnieuw sterk aangeboden en voor 42.85 verkrijgbaar. Zwitserland aanvankelijk iets flauwer, later weder meer gezocht. Buenos Aires aangeboden; Indië onveranderd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
19 Juni 1922..	11.47 1/2	22.30	0.79 3/4	0.019 3/4	21.30	2.59 7/8
20 „ 1922..	11.48 3/8	22.45	0.81 1/2	0.018	21.36	2.61 3/4
21 „ 1922..	11.48 3/8	22.42 1/2	0.79 1/2	0.018 1/2	21.25	2.58 3/8
22 „ 1922..	11.47 3/8	22.52 1/2	0.79	0.017 1/2	21.11 1/2	2.59 3/8
23 „ 1922..	11.48 3/8	22.22 1/2	0.78 3/8	0.015 1/2	21.07 1/2	2.60 1/4
24 „ 1922..	—	—	—	—	—	—
Laagsted. w. 1)	11.46 1/4	22.—	0.76 1/2	0.015	20.92 1/2	2.58 1/2
Hoogste „ „ 1)	11.50 3/8	22.60	0.82 1/2	0.02 1/2	21.43	2.62
16 Juni 1922..	11.49 3/8	22.57 1/2	0.81 1/2	0.015	21.20	2.57
9 „ 1922..	11.50 3/8	23.17 1/2	0.88 1/2	0.019	21.46 1/2	2.56 1/4
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiantia *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
19 Juni 1922	66.70	55.60	44.30	49.20	40.30	97-97 1/4
20 „ 1922	66.57 1/2	55.30	43.45	49.40	40.35	97-97 1/4
21 „ 1922	66.70	55.50	43.20	49.20	40.45	97 97 1/4
22 „ 1922	66.55	55.50	43.60	49.25	40.40	96 3/4-97
23 „ 1922	66.60	55.50	43.25	49.25	40.45	96 3/4-97
24 „ 1922	—	—	—	—	40.45	—
L'ste d. w. 1)	66.45	55.20	42.80	48.95	40.30	96 3/4
H'ste „ „ 1)	66.75	55.75	44.25	49.50	40.55	97 3/4
16 Juni 1922	66.60	55.75	44.90	48.92 1/2	40.40 3)	96 3/4-97
9 „ 1922	66.60	56.55	45.25	49.—	40.40 3)	96 3/4-97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.
2) Noteering van 17 Juni. 3) Idem van 10 Juni.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
24 Juni 1922	4.38.75	8.43	0.28	38.20
Laagste d. week	4.38.75	8.43	0.28	38.20
Hoogste " "	4.45.—	8.72	0.32	38.60
17 Juni 1922	4.43.62	8.63	0.30	38.75
10 " 1922	4.50.—	9.03	0.33	39.05
Muntpariteit.	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Juni 1922	17 Juni 1922	19-24 Juni '22 Laagste	24 Juni 1922 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ¹ / ₈	44 ¹ / ₈	43 ¹⁵ / ₁₆	44 ⁵ / ₁₆
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 ²⁰ / ₃₂	1/3 ⁹ / ₁₆	1/3 ⁹ / ₁₆	1/3 ¹¹ / ₁₆
Hongkong ..	id. p. \$	2/7	2/7 ³ / ₁₆	2/7	2/7 ³ / ₁₆
Lissabon	d. per Mil.	4 ¹ / ₃₂	4 ¹ / ₁₆	3 ⁷ / ₈	4 ¹ / ₈
Madrid	Peset. p. £	28.43	28.40	28.30	28.45
*Montevideo!	d. per \$	44 ¹ / ₄	43 ³ / ₄	43 ¹ / ₂	44 ¹ / ₄
Montreal ...	\$ per £	4.53 ³ / ₄	4.48 ¹ / ₂	4.41 ¹ / ₂	4.48
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	7 ¹⁷ / ₃₂	7 ¹⁷ / ₃₂	7 ¹⁷ / ₃₂	7 ⁹ / ₁₆
Rome	Lires p. £	87 ¹³ / ₃₂	89 ¹ / ₈	90 ¹ / ₄	94
Shanghai....	Sh. p. tael	3/6 ⁹ / ₁₆	3/6 ⁷ / ₈	3/6 ¹ / ₂	3/7 ³ / ₈
Singapore ..	id. p. \$	2/3 ²⁸ / ₃₂	2/3 ¹⁵ / ₁₆	2/3 ⁷ / ₈	2/4 ¹ / ₁₆
*Valparaiso..	peso p. £	35.90	35.20	34.20	34.90
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 ¹⁷ / ₃₂	2/1 ¹³ / ₁₆	2/2	2/3 ³ / ₁₆

*Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen		te New York	
24 Juni 1922	35 ⁷ / ₈	70 ¹ / ₈	
17 " 1922	36	71	
10 " 1922	35 ⁹ / ₄	71 ⁷ / ₈	
3 " 1922	36 ¹ / ₈	71 ¹ / ₄	
25 Juni 1921	35 ¹ / ₄	58 ⁵ / ₈	
26 " 1920	50 ¹ / ₂	90	
20 Juli 1914	24 ¹⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈	

1) Noteering van 2 Juni.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Juni 1922.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H. bk. f 57.530.576,93 B. bk. " 44.347.700,80 Ag. sch. " 74.538.821,72 ¹ / ₂	f 176.417.099,45 ¹ / ₂
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—
Idem eigen portef.	f 93.231.043,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		93.231.043,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H. bk. f 24.234.673,37 B. bk. " 9.332.469,02 ¹ / ₂ Ag. sch. " 67.400.573,24 ¹ / ₂	f 100.967.715,64
Op Effecten	f 87.791.552,55	
Op Goederen en Spec.	f 13.176.163,09	100.967.715,64
Voorschotten a. h. Rijk		13.266.680,15
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 56.238.850,—	
Muntmat., Goud	f 549.650.860,97	
	f 605.889.710,97	
Munt, Zilver, enz.	f 7.540.395,56	
Muntmat., Zilver		613.430.106,53
Effecten		
Bel. v. h. Res. fonds.	f 5.316.447,—	
id. van ¹ / ₅ v. h. kapit.	f 3.937.602,62 ¹ / ₂	9.254.049,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank		3.747.500,—
Diverse rekeningen		36.103.433,56 ¹ / ₂
		f 1.046.417.627,96 ¹ / ₂
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	f 5.386.728,62 ¹ / ₂	
Bankbiljetten in omloop	f 959.192.410,—	
Bankassignatiën in omloop	f 1.285.070,03	
Rek.-Cour. Het Rijk	f —	
saldo's: Anderen	f 46.345.411,61 ¹ / ₂	
Diverse rekeningen	f 14.208.007,69 ¹ / ₂	
		f 1.046.417.627,96 ¹ / ₂

NED. BANK 26 Juni 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 411.389.997,23
Op de basis van ¹ / ₅ metaaldekking	210.025.418,90
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.056.949.985,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.: Meer	Minder
Disconto's	364.930.431,10
Buitenlandsche wissels	66.397,—
Beleeningen	655.798.87 ¹ / ₂
Goud	
Zilver	377.586,97 ¹ / ₂
Bankbiljetten	9.636.725,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	19.178.206,24

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
26 Juni 1922	605.890	7.540	959.192	47.630
19 " 1922	605.890	7.163	968.829	68.072
12 " 1922	605.890	6.982	987.874	55.538
6 " 1922	605.890	6.587	1.002.514	36.170
29 Mei 1922	605.889	6.506	992.777	32.526
27 Juni 1921	605.969	12.331	991.929	52.202
28 Juni 1920	636.304	13.894	1.004.808	145.646
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
26 Juni 1922	176.417	—	100.968	411.390	61
19 " 1922	188.513	6.000	101.624	404.997	60
12 " 1922	189.490	7.000	101.650	403.514	60
6 " 1922	191.025	7.000	112.424	404.065	60
29 Mei 1922	195.385	3.000	105.044	406.659	60
27 Juni 1921	220.118	75.000	154.853	408.732	59
28 Juni 1920	177.252	21.000	296.978	419.315	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹ / ₂	75

1) Op de basis van ¹/₅ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	19 Juni 1922	26 Juni 1922
Aan schatkistpromessen..	f 358.790.000,—	f 360.790.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	" 6.000.000,—	—
Aan schatkistbiljetten ..	" 272.108.000,—	" 272.053.000,—
Aan zilverbons	" 29.628.003,—	" 29.188.713,50
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	" 238.843.000,—	" 245.305.000,—
Voorschot aan Gemeenten	30 April	31 Mei
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	" 77.593.195,06	" 62.040.702,94
Tegoed v. d. Postch. & G. dat	19 Juni	26 Juni
	" 52.866.083,05	" 52.866.070,62

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden	Beschikb. metaal-saldo
17 Juni 1922	198.500	267.500	72.000	130.600	
10 " 1922	200.750	271.000	74.500	131.650	
3 " 1922	201.500	266.500	80.000	132.200	
13 Mei 1922	143.507	45.779	268.524	79.391	120.287
6 " 1922	143.525	45.300	267.524	90.756	117.785
29 Apr. 1922	141.273	44.463	262.192	97.919	114.284
18 Juni 1921	224.737	15.806	317.782	133.380	150.720
19 Juni 1920	199.750	5.407	330.817	152.700	108.661
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ³ / ₄

1) Sluitpost activa. 2) Basis ¹/₅ metaaldekking.

DE SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Ander opsch. schulden	Disconto's	Dio. rekeningen ¹⁾
20 Mei 1922....	1.603	2.064	786	1.048	1.177
13 " 1922....	1.601	2.068	835	1.055	1.168
6 " 1922....	1.601	2.195	860	1.069	1.164
29 Apr. 1922....	1.598	2.163	675	1.077	1.150
22 " 1922....	1.609	2.054	887	1.063	1.138
15 " 1922....	1.607	2.102	877	1.064	1.137
23 Apr. 1921....	1.129	2.126	928	2.081	392
24 Apr. 1920....	1.061	1.708	944	1.740	655
25 Juli 1914....	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluippost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
21 Juni 1922	128.883	121.373	295.612	28.500.	254.274
14 " 1922	128.884	121.950	299.222	28.500	258.193
7 " 1922	128.886	122.513	301.429	28.500	260.555
31 Mei 1922	128.881	122.716	298.279	28.500	258.177
24 " 1922	128.881	120.890	296.920	19.450	256.900
17 " 1922	128.879	121.071	298.793	28.500	258.893
22 Juni 1921	128.357	127.478	324.949	28.500	288.397
23 Juni 1920	117.815	115.240	354.012	28.500	331.113
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-kings-perc. ¹⁾
21 Juni '22	45.029	76.801	16.802	113.156	25.960	19,97
14 " '22	46.699	73.605	17.734	110.140	25.377	19,84
7 " '22	61.137	73.281	15.541	125.938	24.823	17,54
31 Mei '22	47.998	75.359	28.741	101.481	24.615	18,90
24 " '22	49.188	74.593	18.562	113.874	26.441	19,96
17 " '22	55.448	75.102	12.971	126.091	26.258	18,88
22 Juni '21	58.495	78.905	16.937	121.992	19.329	13,90
23 Juni '20	53.003	80.140	17.869	118.474	21.025	15,40
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposita.

DUITSCH E RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-perc. ¹⁾
15 Juni '22	1.022.615	1.003.861	9.163.162	155.345.277	7
7 " '22	1.022.375	1.002.862	5.981.436	154.914.888	4
31 Mei '22	1.021.632	1.002.864	4.901.822	151.949.179	4
22 " '22	1.021.982	1.002.864	3.835.180	144.138.326	3
15 " '22	1.021.245	1.002.365	3.530.513	142.903.593	3
6 " '22	1.020.131	1.001.665	3.358.479	142.463.621	3
15 Juni '21	1.101.476	1.091.568	11.357.383	71.883.643	17
15 Juni '20	1.094.896	1.091.737	16.188.525	50.808.598	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Juni 1922	175.657.942	36.831.696	18.656.300	9.145.400
7 " 1922	167.361.132	28.011.143	15.623.200	5.962.900
31 Mei 1922	171.170.521	33.127.990	14.440.600	4.880.000
22 " 1922	159.359.093	29.307.217	12.922.300	3.813.000
15 " 1922	166.819.271	37.544.011	12.730.400	3.340.800
6 " 1922	157.660.870	28.409.548	12.606.900	3.878.300
15 Juni 1921	69.248.156	14.690.767	20.174.200	11.287.800
15 Juni 1920	40.638.681	15.312.599	29.606.200	16.147.200
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
22 Juni '22	5.528.549	1.948.367	284.784	624.592	23.100.000
15 " '22	5.527.270	1.948.367	284.272	627.140	23.000.000
8 " '22	5.527.966	1.948.367	284.243	626.473	23.100.000
1 " '22	5.527.811	1.948.367	284.088	629.659	23.100.000
23 Juni '21	5.020.046	1.448.369	274.087	688.262	25.000.000
24 Juni '20	5.587.869	1.978.278	240.859	652.465	26.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	1.970.024	35.796	2.238.300	35.852.312	2.275.814	13.297
2.122.011	37.602	2.263.623	36.028.363	2.264.713	35.437	
2.138.372	38.280	2.317.679	36.317.805	2.197.046	18.099	
2.449.806	38.271	2.253.172	35.982.101	2.282.610	20.592	
2.486.394	100.053	2.211.343	37.494.062	2.630.486	12.415	
1.768.000	522.887	1.847.271	37.543.905	3.578.016	75.047	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. sald	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en heleen.	Circu-latie	Rek. Crt. partic.
22 Juni '22	328.016	84.653	480.000	612.550	6.150.693	208.295
15 " '22	328.194	84.653	480.000	638.174	6.193.332	150.535
8 " '22	328.180	84.653	480.000	725.558	6.195.507	131.664
1 Mei '22	327.918	84.653	480.000	855.502	6.228.502	208.295
23 Juni '21	332.200	84.653	480.000	776.227	6.062.341	411.532
24 Juni '20	356.687	84.653	480.000	746.696	5.166.370	1.623.471

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
7 Juni '22	3.010.072	2.184.123	—	123.994	2.141.531
31 Mei '22	3.007.621	2.196.192	—	122.876	2.141.184
24 " '22	3.007.689	2.198.340	—	127.564	2.128.230
17 " '22	3.005.143	2.205.821	—	125.982	2.146.656
8 Juni '21	2.430.672	1.611.657	—	161.874	2.700.723
11 Juni '20	1.965.058	1.353.429	111.531	137.533	3.112.205

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek-kings-perc. ¹⁾	Percent. Goud-dekking circul. ²⁾
7 Juni '22	556.437	1.896.990	104.859	77,6	***
31 Mei '22	589.672	1.870.153	104.729	78,0	***
24 " '22	592.604	1.917.176	104.695	77,5	***
17 " '22	565.819	1.886.045	104.656	77,6	***
8 Juni '21	1.965.860	1.735.057	102.066	58,3	73,2
11 Juni '20	2.926.846	2.553.036	94.284	43,0	47,5

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt, der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
31 Mei '22	799	10.906.217	1.364.418	14.413.652	3.231.920
24 " '22	799	10.923.035	1.403.471	14.328.253	3.242.943
17 " '22	799	10.915.985	1.393.541	14.326.699	3.213.169
10 " '22	799	10.875.921	1.390.211	14.252.243	3.242.545
1 Juni '21	818	11.985.131	1.257.617	13.286.289	2.935.578
4 Juni '20	813	17.081.737	1.419.343	14.255.580	2.667.977

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANKSTATEN,
KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.

I. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
10 Juni 1922..	2522,7	640,7	849,8	1961,7	4186,9	1170,6
3 " 1922..	2522,4	642,7	857,9	1930,2	4171,7	1163,1
27 Mei 1922..	2522,3	641,7	851,7	1958,6	4160,5	1184,5
20 " 1922..	2522,3	639,0	853,3	1981,6	4184,8	1156,6
13 " 1922..	2522,3	635,5	884,2	1991,2	4209,0	1131,0
6 " 1922..	2522,3	634,7	866,3	2049,6	4220,9	1092,9
29 Apr. 1922..	2522,2	639,2	937,2	1955,6	4179,1	1114,2
22 " 1922..	2522,0	635,7	918,1	2015,4	4180,4	1112,2
15 " 1922..	2521,8	631,5	922,3	2038,5	4194,6	1116,8
8 " 1922..	2521,4	632,8	924,8	2053,4	4202,9	1111,1
1 " 1922..	2520,8	635,5	932,2	2019,6	4178,4	1163,2
25 Mrt. 1922..	2520,4	636,7	939,2	2052,9	4134,5	1124,0
18 " 1922..	2519,7	633,4	970,7	2052,8	4166,1	1098,4
11 Juni 1921..	2486,6	614,2	1160,3	1642,6	4226,5	1240,7
12 Juni 1920..	2452,5	616,2	825,4	1535,6	3900,6	1132,5
24 Juli 1914..	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9

1) Inclusief de schuld van de schatkist in rek.-crt.

II. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darlehens-kassenscheine	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Juni 1922..	541,6	107,0	13,6	311,3	733,0	244,0
7 " 1922..	542,0	107,5	13,8	415,6	762,9	308,4
31 Mei 1922..	543,9	107,5	14,4	387,2	781,8	268,8
23 " 1922..	544,5	107,5	14,6	370,6	745,9	278,1
15 " 1922..	541,8	107,5	14,5	368,0	757,8	267,3
6 " 1922..	545,8	107,5	17,8	378,3	783,7	253,2
29 Apr. 1922..	543,1	108,0	18,3	382,2	801,5	242,9
22 " 1922..	545,2	108,0	17,6	379,5	765,2	268,6
15 " 1922..	544,8	108,0	17,6	365,5	787,6	230,3
7 " 1922..	545,2	108,0	17,7	358,0	804,3	205,2
31 Mrt. 1922..	545,5	108,0	17,8	361,5	830,9	175,1
23 " 1922..	549,6	108,0	17,7	338,3	784,6	202,1
15 Juni 1921..	543,9	110,8	10,1	333,1	885,1	105,2
15 Juni 1920..	533,2	86,3	16,0	325,1	896,0	126,2
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	50,7

III. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vorderingen op het buitenl.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
31 Mei 1922..	228,3	4,0	16,2	420,2	438,7	113,8
29 Apr. 1922..	228,3	4,1	14,9	461,4	451,8	128,6
31 Mrt. 1922..	228,3	4,2	18,2	444,6	446,2	131,9
31 Mei 1921..	227,6	3,7	15,6	310,8	496,7	59,9
31 Mei 1920..	227,5	2,8	34,8	352,4	515,7	38,0
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

IV. ZWEEDSCHE RIJKSBANK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
17 Juni '22	274,0	79,4	72,1	450,4	531,9	291,3
10 " '22	274,1	79,5	72,1	462,0	542,6	280,0
3 " '22	274,1	79,1	72,2	483,8	570,2	292,6
27 Mei '22	274,2	79,3	72,2	450,0	525,8	300,4
20 " '22	274,2	78,4	72,2	461,9	532,5	297,7
13 " '22	274,3	77,5	72,2	466,3	547,7	294,8
6 " '22	274,3	78,2	72,2	493,7	567,8	294,8
29 Apr. '22	274,3	78,1	72,2	492,7	582,2	300,6
22 " '22	274,3	76,7	72,2	496,7	543,0	317,3
15 " '22	274,3	84,6	63,4	495,3	573,4	308,3
8 " '22	274,4	84,9	63,4	534,8	583,6	140,9
1 " '22	274,4	86,1	63,4	555,3	634,4	307,8
24 Mrt. '22	274,4	96,8	53,6	509,6	553,9	325,3
18 Juni '21	281,5	120,4	17,1	447,8	636,2	182,6
19 Juni '20	261,0	87,3	45,3	680,0	694,8	319,9
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

V. BANK VAN NOORWEGEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Juni 1922..	147,3	40,3	9,8	436,7	365,3	148,8
7 " 1922..	147,3	41,7	9,8	439,7	372,8	145,4
31 Mei 1922..	147,3	42,5	9,8	446,4	375,2	151,7
22 " 1922..	147,3	40,8	9,8	440,8	366,7	152,4
15 " 1922..	147,3	42,2	9,8	443,0	371,6	150,8
8 " 1922..	147,3	42,2	9,8	442,2	376,2	148,4
29 Apr. 1922..	147,3	41,3	9,8	447,2	385,5	143,4
22 " 1922..	147,3	41,0	9,8	441,5	380,1	142,7
15 " 1922..	147,3	40,5	10,1	442,6	390,1	133,8
7 " 1922..	147,3	40,4	10,1	441,7	388,3	136,2
31 Mrt. 1922..	147,3	46,0	10,1	448,5	385,1	150,5
22 " 1922..	147,3	45,6	10,1	430,2	366,8	151,1
15 Juni 1921..	147,3	35,8	9,1	418,3	402,4	101,3
15 Juni 1920..	147,4	64,9	10,5	417,3	423,4	140,8
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

VI. BANKBUREAU VAN TSJECHO-SLOWAKIJE,
verbonden aan het Ministerie van Financiën.

(In millioenen Tsjecho-Slov. Kronen.)

Data	Vorder. op de Oostenr.-Hong. Bank *)	Disconto's	Beleeningen	Vorderingen op het buitenl.	Circulatie	Rek. Crt.
7 Juni 1922	10096,7	687,1	1494,5	475,8	9591,9	447,3
31 Mei 1922	10096,7	660,0	1489,5	474,6	9717,8	295,6
23 " 1922	10096,7	759,7	1486,9	506,6	9297,0	836,8
15 " 1922	10096,7	757,4	1492,7	267,6	9488,4	449,8
7 " 1922	10096,7	979,1	1504,1	338,8	9784,2	464,0
30 Apr. 1922	10096,7	1035,2	1502,8	450,9	10075,8	390,9
23 " 1922	10096,7	1252,6	1490,0	320,2	9704,2	725,1
15 " 1922	10096,7	1281,8	1482,1	330,2	9797,2	701,7
7 " 1922	10096,6	1379,4	1480,7	253,8	10124,6	471,4
31 Mrt. 1922	10096,5	1420,0	1479,8	332,8	10323,1	320,7
23 " 1922	10096,5	1492,9	1432,3	319,8	9958,4	714,1
15 " 1922	10096,7	1473,3	1486,9	435,5	10155,2	592,8
7 Juni 1921	9528,3	1069,1	2004,2	786,2	10780,8	748,4
7 " 1920	9325,4	789,6	1615,0	336,9	8261,7	1528,2
7 Mrt. 1921	9526,2	1681,9	2072,9	615,0	10881,2	989,5

*) Bankbiljetten, rekening-ert.-saldi en schatkistbons.

VII. OOSTENRIJKSCHE BANK.

(Voornaamste posten in duizenden kronen.)

Data	Gouden buitenl. goudwissels	Zilver	Disconto's en Beleeningen	Circulatie	Rek.-Crt.
7 Juni 1922	1,599	20	130,558,034	407,661,857	32,455,644
31 Mei 1922	1,738	20	124,856,170	397,829,312	25,447,377
23 " 1922	1,499	20	113,261,138	366,129,661	25,660,151
15 " 1922	1,288	20	109,821,928	351,460,802	21,734,547
7 " 1922	1,114	20	104,670,046	344,870,422	24,648,332
30 Apr. 1922	1,459	20	95,518,606	346,697,776	22,896,786
23 " 1921	781	5	86,535,151	317,807,524	27,091,998
15 " 1921	761	5	82,261,565	321,925,681	15,910,239
7 " 1921	673	5	76,751,957	307,906,134	21,767,390
31 Mrt. 1922	673	5	76,751,957	307,906,134	18,253,395
23 " 1922	1,026	5	63,362,843	281,997,232	20,112,765
15 " 1922	1,221	5	63,110,323	271,757,930	27,280,438
7 " 1922	1,325	5	56,947,960	265,815,423	27,280,438
28 Febr. 1922	1,505	5	49,664,549	259,931,138	16,878,773
23 " 1922	1,701	5	48,856,551	244,658,726	20,861,918

VIII. HONGAARSCHE BANK.

(Voornaamste posten in duizenden kronen.)

Data	Gouden buitenl. goudwissels	Zilver	Disconto's en Beleeningen	Circulatie	Rek.-Crt.
15 Juni 1922	13,159	598	26,880,605	32,352,257	3,539,438
7 " 1922	13,014	598	26,808,702	32,038,583	3,481,988
31 Mei 1922	14,115	598	26,885,801	31,930,265	3,289,279
23 " 1922	13,251	599	26,233,094	30,915,389	3,224,894
15 " 1922	13,129	599	26,292,848	30,704,776	3,385,541
7 " 1922	13,184	599	26,501,530	30,717,163	3,037,172
30 Apr. 1922	13,105	599	26,685,100	30,580,323	2,901,162
23 " 1922	13,126	598	26,401,605	29,872,550	3,086,200
15 " 1922	13,138	598	26,559,475	29,972,746	2,637,142
7 " 1922	13,272	599	26,613,320	29,834,812	2,405,290
31 Mrt. 1922	13,315	596	26,139,139	29,326,658	2,223,853
23 " 1922	13,264	596	25,848,132	28,314,086	2,275,387
15 " 1922	12,919	596	25,403,966	27,521,933	2,162,844

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 26 Juni 1922.

Geenerlei verwondering behoeft het te wekken, dat het aspect der internationale beurzen gedurende de achter ons liggende dagen overwegend ongeanimeerd is geweest. In het vorig overzicht te dezer plaatse werd reeds gewozen op een stemming van gematigd optimisme, die zich langzamerhand baan brak, in tegenstelling tot de periode van hooge verwachtingen, die tot voor korten tijd nog overheerschend is geweest. Deze stemming was op zichzelf reeds toereikend om de internationale effectenmarkten in bedwang te houden en de betrokkenen te doen uitzien naar eenig gunstig nieuws, dat een hernieuwde stimulans voor een intensief beursleven zou kunnen worden. Wat is dus natuurlijker dan een uiterst gereserveerde houding van de beurzen, nu dit gunstig nieuws niet alleen is uitgebleven, doch is vervangen door berichten van hoogst alarmeerenden aard. Zeer kort na elkaar toch zijn twee moorden geschied, politieke aanvallen, die er maar al te scherp den nadruk op leggen, dat wij ons nog midden in een wervelstorm bevinden, uit welks centrum de wereld telkenmale met kracht door rukwinden wordt geteisterd. De aanval op Veldmaarschalk Wilson te Londen heeft doen zien, dat de Iersche kwestie nog zeer ver van haar oplossing is verwijderd; die op Walter Rathenau te Berlijn heeft het ware karakter van Duitschland, zooals het op oogenblik is, aan het licht gebracht. Onze Oosterburen leven en werken op een vulkaan, die ieder moment erupties van vernielende kracht kan produceren. Bij beide uiterst betreuenswaardige en in hunne gevolgen nog onberekenbare aanslagen is het voor de beurzen een betrekkelijk gunstige omstandigheid geweest, dat zeer kort daarna een rustdag intrad, die de gemoederen althans eenigermate tot kalmte heeft kunnen brengen. Vooral voor de beurs te Berlijn is dit van groot belang geweest; de debatten in Rijks- en Landdagen zouden anders een nog funester invloed op het koersverloop van deviezen en fondsen hebben uitgeoefend. In de laatste week was het koersverloop der Deutsche fondsen overigens toch reeds omlaag gericht, ondanks de vrij sterke verheffing der buitenlandsche deviezen. Iedere samenhang tusschen vreemde valuta's en inheemsche fondsen is trouwens reeds lang verbroken; de oorzaken hiervan zijn hier ter plaatse reeds herhaaldelijk genoemd. Bij deze bekende oorzaken is thans nog gevoegd de vrees voor een belastingheffing in eens en de onzekerheid aangaande den vrijen graanhandel. Bovendien is de stroefheid van de geldmarkt nog toegenomen; ondanks de zeer sterke verhooging van den rentevoet voor credieten door de banken is de vraag niet afgenomen. Voor een deel staat dit in verband met de pogingen van de Regeering om den bankbiljetten-omloop zooveel mogelijk in te perken, waardoor de betalingsmiddelen niet meer in verhouding tot de gestegen eischen (gevolg van loonsverhoogingen en het duurder worden van grondstoffen) staan. Het is natuurlijk zonder twijfel, dat deze situatie slechts zeer tijdelijk kan zijn; indien er niet spoedig maatregelen worden genomen, hetzij in de richting van buitenlandsche credieten, hetzij in die van belastingheffing op groote schaal en op korten termijn, zal de biljetten-pers toch weer te hulp geroepen moeten worden. Het is dan echter de vraag, of de beurs hiervan zal profiteren en of niet veeleer de thans geschapen achterstand der industriele behoeften zal worden ingehaald.

Ook te Londen is het beursverloop niet opgewekt geweest. De verlaging van het bank-disconto is spoedig gevolgd door een overeenkomstige vermindering van den rentevoet der New Yorksche circulatie-instelling, doch heeft niet het gewenschte gevolg op de effectenmarkt gehad. Daarvoor was dan ook de thans effectief geworden verlaging reeds te lang voorzien; bovendien was de algemeene wereldpositie niet gunstig te noemen en ten slotte trok de bovenvermelde aanslag op Veldmaarschalk Wilson een streep door de toch reeds kleine rekening. Alleen is het kenmerkend geweest, dat petroleumwaarden aan de Londensche beurs een vrij vast verloop hebben gehad, hetgeen niet alleen in tegenstelling tot de stemming van de overige afdelingen was, doch ook in tegenspraak stond tot de houding van deze fondsen op de Amerikaansche en meer nog op de Amsterdamsche beurs. Vermoedelijk moet ook hier weder het werken van een groote internationale groep worden verondersteld.

Alleen de markt te Parijs is opvallend gunstig gebleven. Wel waren hier geen groote koersvariates te noteren, doch de handel was vrij levendig en reacties waren hier zoo goed als niet op te merken. Wij hebben echter reeds vaker doen opmerken, dat te Parijs van een zuiver vrijen handel op het oogenblik niet kan worden gesproken.

Te New York is de tendens flauw geweest. De mijnwerkersstaking, die thans reeds drie maanden achtereen duurt, begint eenigen invloed op de kleinere bedrijven uit te oefenen en al zijn er tot nu toe geen moeilijkheden van groote beteekenis te overwinnen geweest, daar het conflict nog steeds geen teeken van afname vertoont, bestaat de kans, dat de vrijvingen grooter zullen worden. De Europeesche omstandigheden hebben, als steeds, niet veel invloed uitgeoefend.

Te onzent heeft men zich niet kunnen onttrekken aan de algemeen geldende invloeden. Zelfs de beleggingsmarkt heeft een reactie te aanschouwen gegeven, die voor deze afdeling buitengewoon groot moet worden genoemd. Hier is het echter minder de invloed van het wereldgebeuren, dan wel interne druk, die de nadeelige koersverschillen te voorschijn heeft gebracht. Sinds eenigen tijd nl. wordt in de pers-organen onbedekt de vrees voor een inflatie van ons ruilmiddel uitgesproken, indien de Regeering geen maatregelen neemt tot krachtige beteugeling van de Staatsuitgaven. Het spreekt vanzelf, dat, nu de Kamerverkiezingen in zicht zijn, deze vrees door sommige partijen krachtiger dan ooit wordt gepropageerd, waardoor bij brede groepen der bevolking een zekere angst voor Hollandsche beleggingswaarden begint te ontstaan. In de achter ons liggende dagen hebben dan ook omvangrijke verkoopen plaats gehad, vooral van staatsleeningen; andere beleggings-objecten hebben zich hierbij aangesloten.

	19 Juni	22 Juni	26 Juni	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	89 ¹¹ / ₁₆	89 ¹⁵ / ₁₆	89 ¹ / ₄	— 7 ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % " " " 1916	87	88 ³ / ₄	88 ⁷ / ₁₆	+ 1 ⁷ / ₁₆
4 % " " " 1916	79 ¹⁵ / ₁₆	80 ⁷ / ₁₆	79 ¹¹ / ₁₆	— 1 ₄
3 ¹ / ₂ % " " "	73 ³ / ₈	70 ³ / ₄	69 ⁷ / ₈	— 3 ¹ / ₄
3 % " " "	61	60 ¹ / ₂	59 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₂
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	51 ¹ / ₂	51 ³ / ₄	50 ¹ / ₂	— 1
5 % Oost-Indië 1915	90	90 ¹ / ₄	90 ³ / ₈	+ 3 ¹ / ₈
6 % " 1919	96 ⁷ / ₁₆	96 ¹ / ₁₆	96 ⁷ / ₁₆	
4 % Oostenr. Kronenrente	3 ₄	5 ¹ / ₈	3 ₄	
5 % Rusland 1906	7	7 ¹ / ₄	7 ¹ / ₄	+ 1 ₄
4 % Rusl. bij Hope & Co.	7 ³ / ₈	6 ¹ / ₂	7	— 3 ¹ / ₈
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	71 ⁵ / ₈	71 ⁵ / ₈	72	+ 3 ¹ / ₈
4 % Japan 1899	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	
4 % Argentinië Buiten..	64 ¹ / ₄	64 ¹ / ₄	64 ¹ / ₄	
5 % Brazilië 1895	57 ⁵ / ₈	58 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	— 1 ₈
7 % Staatsspoor	104	103 ⁷ / ₈	103 ⁷ / ₈	— 1 ₈
7 % Amsterdam	104 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	

De *aandeelenmarkt* heeft een zeer afwisselend verloop gehad, waarbij het bovendien opvallend was, dat de ééne afdeling in geen enkel verband tot de andere heeft gestaan. Zoo was de *petroleumafdeeling* onmiddellijk na het verschijnen van het jaarverslag der Koninklijke Petroleum Maatschappij sterk gedrukt, doch kon zich al spoedig herstellen, toen bleek, dat New York het fonds nog bleef opnemen. Zelfs op den laatsten dag der berichtperiode, toen de geheele Amsterdamsche beurs een uiterst lusteloos aanzien heeft gehad als gevolg van de gebeurtenissen in Duitschland, konden aandelen Kon. Petr. Mij. zich nog vrij goed handhaven, doordat zij een internationale markt hebben en diensgevolge sterk konden profiteren van den hooger dollarkoers. Daarentegen waren de overige petroleumwaarden, die het zonder dien bijzonderen steun moesten stellen, ongeanimeerd.

De *sukkerafdeeling* heeft doorgaans een opgewekt verloop gehad. De noteeringen van het Cuba-product, alsmede de berichten uit Nederlandsch-Indië waren van dien aard, dat suikerwaarden sterk werden gefavoriseerd en dat zij ook den druk aan het einde der berichtswEEK goed konden doorstaan.

Den totaal ander beeld echter hebben *rubber- en tabakswaarden* getoond. Hier zijn ware verwoestingen aangericht en het slot kwam slechts iets boven de laagst bereikte noteeringen. Voor rubberwaarden hebben de strijdvragen omtrent al of niet beperking van den aanplant dit ééne duidelijk in het licht gesteld: hoe ook de decisie ten slotte zal vallen, de rubberondernemingen zullen nog een uiterst moeilijken tijd hebben door te maken. Het is te begrijpen, dat aandeelhouders met dit vooruitzicht er de voorkeur aan hebben gegeven hun bezit te realiseren. Dit moest geschieden in een markt, die slechts ten deele gesteund werd door een vroeger opgebouwde contramine-positie en die bovendien nog werd geteisterd door berichten van allerlei anderen aard. Het moet dan ook misschien nog verwondering wekken, dat de koersverschillen niet nog grooter afmetingen hebben aangenomen, al mag het wel buiten kijf worden genoemd, dat thans reeds in sommige gevallen sterk overdreven is.

Naast de *rubbermarkt* heeft de *Tabaksafdeeling* wel het

sterkst te lijden gehad. Nadat dagen achtereen het publiek beangst was gemaakt door geruchten, als zouden Deli Maatschappij en Senembah geen dividend over 1921 uitkeeren, kwamen Vrijdag j.l. de mededeelingen van de directies dier maatschappijen, dat een uitkeering van resp. 10 pCt. en 15 pCt. zou plaats vinden. Dit had eenig herstel ten gevolge, doch lang niet in dezelfde mate als de voorafgegane koersdaling had plaats gevonden, zoodat per saldo de laatste deelige verschillen zeer grooten omvang hebben kunnen bereiken.

	19 Juni	22 Juni	26 Juni	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	136 ¹ / ₂	135 ¹ / ₄	135 ¹ / ₂	— 1
Koloniale Bank	122	121 ¹ / ₄	122 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	124 ⁷ / ₈	124 ¹ / ₄	123 ¹ / ₄	— 1 ¹ / ₈
Rotterd. Bankvereniging	90	90 ¹ / ₄	90 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Amst. Superfosfaatfabriek	38 ¹ / ₄	39	38 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Van Berkel's Patent	35	33	30	— 5
Insulinde Oliefabriek	3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₈	—
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	67 ¹ / ₂	69 ³ / ₄	68 ¹ / ₂	+ 1
Hollandia Melkproducten	137 ¹ / ₂	131 ¹ / ₂	130 ¹ / ₄	— 7 ¹ / ₄
Philips' Gloeilampenfabriek	236 ¹ / ₄	235	230 ¹ / ₄	— 6
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	—
Vereenigde Blikfabrieken	74 ¹ / ₂	74 ³ / ₄	74 ³ / ₄	+ ¹ / ₂
Compañia Mercantil Argent.	34	37	33 ¹ / ₄	— ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	146	144 ³ / ₈	143 ³ / ₄	— 2 ¹ / ₄
Handelsver. Amsterdam	365 ¹ / ₂	364 ¹ / ₂	360 ³ / ₄	— 4 ³ / ₄
Holl. Transatl. Handelsver.	18	18	18	—
Linde Teves & Stokvis	70	69 ³ / ₄	75 ³ / ₈	+ 5 ³ / ₈
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	¹ / ₈	³ / ₁₆	³ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
Tels & Co's Handel-Mij.	15	7	8	— 7
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	130 ¹ / ₈	129	127 ³ / ₈	— 2 ³ / ₈
Kon. Petroleum-Mij.	447 ¹ / ₂	460 ¹ / ₄	458 ¹ / ₄	+ 10 ³ / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	26	25	25	— 1
Steauna Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	40 ¹ / ₄	37 ³ / ₄	38	— 2 ¹ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij.	60	52	52	— 8
Nederl.-Rubber-Mij.	42	33	35	— 7
Oost-Java-Rubber-Mij.	128	110	108	— 20
Deli-Batavia	243	230 ¹ / ₂	225 ¹ / ₂	— 17 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	200	183 ¹ / ₂	191 ¹ / ₄	— 8 ³ / ₄
Senembah-Maatschappij	335	310 ¹ / ₈	279	— 56

Ook de *scheepvaartmarkt* heeft in niet geringe mate tot de algemeene koersdaling bijgedragen. Bij veelal kleine omzetten konden de koersen absoluut geen weerstand bieden aan het aanbod, nu de vraag naar de betrokken aandeelen zoo goed als geheel is wegg gevallen. Zoolang geen uitzicht bestaat op eenig blijvend herstel van het handelsverkeer kan dan ook nauwelijks een krachtige verbetering in deze marktafdeeling worden gemotiveerd.

	19 Juni	22 Juni	26 Juni	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	123 ¹ / ₂	120 ¹ / ₂	106 ¹ / ₂	— 17
" " „gem.eig.	108 ³ / ₈	105 ¹ / ₂	95	— 13 ³ / ₈
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	70	70	70	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	15	11	11	— 4
Java-China-Japan-Lijn	75	74	68	— 7
Kon. Hollandsche Lloyd	8 ¹ / ₁₆	9 ¹ / ₈	9	+ ¹⁵ / ₁₆
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	48 ¹ / ₂	44	43 ¹ / ₂	— 5
Koninkl.-Paketaart-Mij.	85 ¹ / ₄	85 ¹ / ₄	79 ¹ / ₂	— 5 ³ / ₄
Maatschappij Zeevaart	53	53	45	— 8
Nederl. Scheepvaart-Unie	98 ³ / ₈	97 ³ / ₄	93	— 5 ³ / ₈
Nievelt Goudriaan	114	116	114	—
Rotterdamsche Lloyd	121	119 ³ / ₄	109 ¹ / ₂	— 11 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	65	53	49 ³ / ₄	— 15 ¹ / ₄
" " „Nederland”	132 ⁷ / ₈	129	111	— 21 ⁷ / ₈
" " „Noordzee”	23	23	23	—
" " „Oostzee”	55	50	45 ¹ / ₂	— 9 ¹ / ₂

Alleen de *Amerikaansche markt* was doorlopend opgewekt van stemming in nauwe aansluiting aan de verbetering van den dollarkoers.

	19 Juni	22 Juni	26 Juni	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	170	170	169 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
Anaconda Copper	106	105 ¹ / ₁₆	107	+ 1
Un. States Steel Corp.	102 ¹ / ₈	103 ³ / ₈	103 ¹ / ₂	+ ¹ / ₈
Atchison Topeka	103	104	106	+ 3
Southern Pacific	95 ¹ / ₈	96 ¹ / ₈	95 ³ / ₈	+ ¹ / ₄
Union Pacific	144 ¹ / ₂	145	148	+ 3 ¹ / ₂
Int. Merc. Marine orig. Com.	18 ¹ / ₂	19 ³ / ₄	20	+ ¹ / ₄
" " „prefs.	73 ¹ / ₂	75 ¹ / ₂	80	+ 6 ¹ / ₂

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

In West-Europa is er een groote verandering in het weer gekomen en in de meeste streken is de neerslag zeer aanzienlijk. Voor de te velde staande oogsten komt deze regen vrij laat, doch in vele gevallen zal het toch ontgezeggenlijk een verbetering van den stand ten gevolge hebben. Toeh heeft men er mede rekening te houden, dat de oogst zoowel in Frankrijk als in Duitschland dit jaar aanzienlijk onder die van het vorige jaar zal blijven. Uit Noord-Amerika blijven de berichten gunstig luiden en dit is dan ook wel de oorzaak, dat de prijzen zich in Chicago te nauweruud kunnen handhaven. In Argentinië heeft het voortdurend geregend, wat voornamelijk voor den maisoogst een bezwaar geweest is. Uit de overige werelddelen zijn de weerberichten niet onbevredigend.

In Europa is de vraag voor tarwe toegenomen; vooral in de Engelsche markt kwamen vrij veel zaken tot stand. Op het Continent kocht voornamelijk Italië, doch ook de andere landen namen nu en dan tarwe op. De wereldverschepingen waren wederom matig. Dat de prijzen in Europa opliepen, stond voor een groot deel in verband met den wisselkoers, aangezien de dollar voortdurend vast was. De markt sluit op het laagste cijfer van de week, doch de vraag is niet onbevredigend.

Over mais valt niet veel nieuws te vermelden. De oogstberichten uit de Vereenigde Staten blijven zeer gunstig, doch zooals reeds boven gezegd, is de neerslag in Argentinië te groot, waardoor de mais in minder goede conditie komt en de verschepingen slechts klein blijven. In verband daarmee bestond er vooral in Engeland wat betere vraag voor La Platamais. Ook Donaumais werd meer aangeboden en twee ladingen werden verkocht, waarvan één door Engeland en één door Holland gekocht werd. Men verwacht in de Donau een zeer grooten oogst.

In gerst ging weinig om. In haver daarentegen bestond meestal goede vraag, zoowel in Engeland als op het Continent. In de Vereenigde Staten was de markt vrij vast gestemd. Voor lijnzaad was de stemming over het algemeen vast. In Europa blijft de vraag voor spoedige olie nog steeds het aanbod overtreffen, doch ook de Vereenigde Staten schijnen meer als koper van lijnzaad aan de markt gekomen te zijn. De verschepingen van La Plata blijven vrij constant, doch de zichtbare voorraad in de havens neemt geleidelijk af. Indien inderdaad de laatste schatting van den Argentijnschen oogst juist zou zijn, zouden de verschepingen spoedig aanmerkelijk moeten verminderen.

Markten in Nederland. Ook hier blijft een matige vraag voor tarwe bestaan, vooral voor spoedige levering.

Voor mais ontwikkelde zich in de afgelopen week goede vraag voor directe levering, aangezien de aanvoeren zeer gering zijn. De prijzen zijn daardoor aanmerkelijk gestegen, hetgeen ook door den hoogerden dollarkoers in de hand gewerkt werd.

Ook in gerst kwamen zaken tot stand, terwijl haver bijna dagelijks verhandeld werd.

In lijnzaad ging regelmatig iets om, doch de afvloeiingen waren niet groot.

Zie voor den staat volgende pagina.

SUIKER.

F. O. Licht meldt dat in Duitschland ondanks losse regenbuien, de grond nog behoefte gevoelt aan bevochtiging. Het onkruid, waarvan men tijdens de voorgaande droogte weinig last had, schiet nu welig op, doch voor het wieden der bietvelden zijn niet altijd genoeg werkrachten beschikbaar, wegens werkzaamheden bij andere veldgewassen. In Tsjecho-Slowakye was het weer de afgelopen week zeer warm en lijdte de ontwikkeling der bieten weder onder regengebrek. Evenwel is door de voorgaande regenbuien het dreigend gevaar voor het gewas sterk afgenomen, teneer daar ook het ongedierte hierdoor is verminderd. In dit land is volgens de laatste taxatie nog een voorraad aanwezig van 80.000 tons, welke juist toereikend zal zijn voor de binnenlandsche consumptie tot en met September. Uit de eerste hand is, daarom vrijwel niets meer voor uitvoer beschikbaar. In Frankrijk, België en Holland is de stand der velden, dank zij de gevallen regens, aanmerkelijk vooruitgegaan.

De zichtbare voorraden luiden volgens F. O. Licht:

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Agres		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mais Aug.	Lijnzaad Aug.
24 Juni '22	113 $\frac{1}{4}$	63 $\frac{1}{8}$	37 $\frac{1}{8}$	12,40	7,65	20,60
17 " '22	111 $\frac{1}{8}$	61 $\frac{3}{4}$	34 $\frac{1}{8}$	12,10	7,55	20,20
24 Juni 21	130 $\frac{3}{4}$	62 $\frac{1}{4}$	38 $\frac{1}{4}$	17,15 ¹⁾	7,90	18,20 ¹⁾
24 Juni 20	295	177	101	24,— ¹⁾	10,30	27,15 ¹⁾
24 Juni 19	235	180	69 $\frac{1}{4}$	11,45	6,20	29,80 ¹⁾
20 Juli '14	82	56	36 $\frac{1}{8}$	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Juli.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	26 Juni 1922	19 Juni 1922	27 Juni 1921
Tarwe*	14,—	13,50	20,—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	12,60	11,95	21,—
Mais (La Plata)	190,— ¹⁾	190,— ⁴⁾	250,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	214,—	210,—	275,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	11,10	10,50	12,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	15,25	14,75	15,50
Lijnzaad (La Plata).... ³⁾	455,—	425,—	420,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G. ⁴⁾ Nieuwe oogst. ^{*)} Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 Juni 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	18/24 Juni 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	1922	1921
Tarwe	26.130	486.803	542.634	—	26.976	10.052	513.779	552.686
Rogge	18.388	66.142	71.029	—	—	325	66.142	71.354
Boekweit	—	8.910	3.500	—	—	500	8.910	4.000
Mais	23.365	516.482	432.151	101	59.693	32.881	575.175	470.032
Gerst	2.770	65.342	116.429	92	2.597	6.325	67.939	122.754
Haver	5.553	50.898	36.695	—	50	430	50.948	37.125
Lijnzaad	1.517	79.999	68.381	1.404	52.175	50.198	132.174	118.579
Lijnkoek	830	36.486	63.938	—	1.547	13.417	38.033	77.355
Tarwemeel	676	27.129	17.382	—	4.954	1.070	32.083	18.452
Andere meelsoorten	51	4.690	19.395	—	1.740	1.247	6.430	20.642

	1922 tons	1921 tons	1920 tons
Duitschland 1 Mei	420.972	489.480	322.081
Tsjecho-Slowakye 1 Mei ..	194.980	389.227	214.973
Frankrijk 1 Mei	90.578	154.907	93.285
Holland 1 Juni	83.046	74.253	47.666
België 1 Juni	41.585	75.019	41.517
Engeland 1 Juni	354.267	413.207	449.506
Totaal in Europa ..	1.185.428	1.596.093	1.169.028
V. S. v. N. Amerika 1 Juni	196.274	224.035	59.099
Cuba, alle havens, 10 Juni	1.014.681	1.410.824	649.285
Totaal ..	2.396.383	3.230.952	1.877.412

In Amerika was de markt de afgelopen week zeer vast en bewogen prijzen zich, behoudens eene lichte fluctuatie, in opgaande richting. Spot Centrifugals openden op 4,61 d.c. en sloten op 4,86 d.c., terwijl voor termijnsuiker de openings- en sluitprijzen der week waren: Juli 2,91/3,07 d.c., September 3,13/3,22 d.c., December 3,23/3,29 d.c., Maart 3,19/3,27 d.c. Er hadden flinke transacties plaats in Cuba-suiker tot prijzen oplopend tot 3 $\frac{1}{4}$ d.c. c. & f.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1922 tons	1921 tons	1920 tons
Weekontvangst tot 17 Juni	59.708	43.961	44.962
Tot. ontv. 1 Dec.-17 Juni	3.044.750	2.852.908	3.139.763
Werkende fabrieken	26	26	26
Weekexport 17 Juni	93.684	31.478	70.967
Tot. export op 17 Juni	2.115.488	1.449.161	2.519.659
Tot. voorr. op 17 Juni	986.095	1.421.193	623.280
Weekexport, Oude oogst ..	1.610		
Tot. voorraad, Oude oogst ..	27.501		

Op Java vonden verdere verkoopen door V.I.S.P. plaats tot f 12 $\frac{1}{2}$ en f 13,— voor Superieur, f 10 $\frac{1}{4}$ voor No. 16 en hooger en f 10,— voor Muscovados, hetgeen de totale verkoopen op ongeveer 18 miljoen picols brengt. Ongeveer $\frac{3}{4}$ van den geheelen Javaoogst mag nu als verkocht worden beschouwd, van welk kwantum zich echter een groot gedeelte nog in handen van Speculanten bevindt.

Hier te lande volgde men aanvankelijk niet de vaste stemming in Amerika. Later echter kreeg een vaste toon de overhand en noteerde op de termijnsuiker aan het slot Juni-levering f 26 $\frac{3}{4}$ / $\frac{1}{2}$ en Augustus f 24 $\frac{1}{2}$ /f 25,—. De omzet bedroeg ongeveer 1500 tons. Ook in Superieure Java-suiker Juni en eenste helft Juli verschepping werd het een en ander gedaan.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 14 Juni 1922.

Ten gevolge der Pinkstervacantie hebben wij de vorige week geen bericht gepubliceerd, doch de oogstberichten uit Amerika blijven slecht, zoodat de vraag naar Amerikaanse katoen belangrijk is toegenomen en Liverpool noteer-

ringen thans 1 d. per lb. hooger zijn dan een week geleden.

Hoewel de laatste oogstberichten thans iets gunstiger luiden, had gisteren in Amerika een verdere stijging plaats, daar Liverpool vaster was dan men verwachtte en niet reageerde op de daling van den vorigen dag in New York. Of de tegenwoordige hooge basis gehandhaafd kan blijven zal voornamelijk van het weer der komende weken en de vraag van de industrie afhangen, ofschoon sommigen meenen, dat de tegenwoordige stijging geenszins gewettigd is, daar men over het algemeen den laatsten tijd veel gekocht heeft en voorloopig voldoende gedekt is. Egyptische katoen is in overeenstemming met Amerikaanse iets gestegen.

Prijzen van Amerikaanse garens zijn na de vacantedagen nog zeer onregelmatig. Enkele Spinners bieden nog tegen de oude prijzen aan, terwijl andere weer $\frac{1}{2}$ tot 1 penny per lb. duurder zijn. Er is veel vraag voor binnenlandsch gebruik, doch zijn nog niet veel zaken tot stand gekomen, daar de meeste koopers de tegenwoordige prijzen nog niet kunnen betalen. Voor de verhooging bestond er voor het Verre Oosten slechts weinig vraag en met uitzondering van 30er ring voor verfgoed en 70/100er voor Calcutta is er weinig gedaan, terwijl de vraag voor 40er mule en voor 40/2 bijna nihil is. Voor het Continent worden nog enkele orders met een kleine verhooging van de oude prijzen geboekt, terwijl voor Egyptische garens, die ongeveer een penny per lb. duurder zijn, weinig belangstelling bestaat.

De stemming op de doekmarkt na de vacantedagen is optimistisch, de vraag neemt toe naar alle soorten, hoewel dit gedeeltelijk toe te schrijven is aan het feit, dat koopers zich op de hoogte wenschen te stellen van de nieuwe vraagprijzen van fabrikanten na de stijging der katoen en garenprijzen, daar men over het algemeen wel huiverig is de nieuwe vraagprijzen zonder meer te accepteren.

31 Mei 14 Juni Oost. koersen. 30 Mei 13 Juni

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië .... 1/3 $\frac{1}{4}$ 1/3 $\frac{1}{8}$
F.G.F. Sakellaridis 19,25 19,75 T.T. op Hongkong 2/7 $\frac{1}{4}$ 2/7
G.F. No. 1 Oomra 8,35 8,85 T.T. op Shanghai 3/7 $\frac{1}{4}$ 3/6 $\frac{1}{4}$

Manchester, d.d. 21 Juni 1922.

Prijzen van Amerikaanse katoen zijn in de afgelopen week verder gestegen voornamelijk als een gevolg der slechte weerberichten en de boll weevil, welke verhooging ongeveer een penny per pond bedraagt op de prijzen van een week geleden. Er bestaat een goede vraag naar actuele katoen, hoewel spinners huiverig zijn katoenprijzen te volgen. Egyptische katoen wordt goed gevraagd tegen onveranderde prijzen.

Spinners van Amerikaanse garens vinden het moeilijk een in verhouding tot de laatste katoenprijzen evenredige verhoging voor garenprijzen te bedingen. Voor 20er/32er ringboomen bestaat goede belangstelling, terwijl cops echter minder gevraagd worden. Van Calcutta komen biedingen voor 40er mule, welke in de meeste gevallen echter te laag

zijn en is de belangstelling voor getwijnde garens ook zeer gering. Egyptische garens zijn vaster en er zijn reeds enkele zaken tot hogere prijzen afgesloten. Naar 70/100 Medio voor Calcutta is veel vraag, doch zijn de limites vandaar over het algemeen veel te laag. Gegaste garens zijn in de fijnere nummers goed gevraagd, doch voor 60/2 en lager heeft men weinig interesse.

De doekmarkt is merkwaardig vast, hoewel koopers over het algemeen nog niet geneigd zijn de hogere prijzen te betalen. De meeste overzeese markten zijn wel tot koop geneigd en er worden door fabrikanten, die nog in staat zijn op de oude prijzen te boeken, belangrijke posten afgesloten; de Oostersche markten echter zijn vooral door de jongste prijsverhoging afgeschrikt en hoewel er vandaar een goede vraag bestaat, komen toch niet veel zaken tot stand, daar men door de ondervinding der laatste jaren voorzichtiger is geworden. Op het Continent schijnt de grootste behoefte aan doek te bestaan en men is daar ook meer geneigd de tegenwoordige vraagprijzen te betalen.

14 Juni 21 Juni Oost. koersen. 13 Juni 20 Juni
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/3, 1/3 1/2
 F.G.F. Sakellaridis 19,75 20,00 T.T. op Hongkong 2/7 2/7
 G.F. No. 1 Oomra 8,85 9,40 T.T. op Shanghai. 3/8 1/4 3/8 1/4

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Middling Uplands).

	24 Juni '22	17 Juni '22	10 Juni '22	24 Juni '21	25 Juni '20
New York voor Middling ..	21,90 c	22,55 c	22,85 c	11,05 c	38,25 c
New Orleans voor Middling	22,— c	21,88 c	22,25 c	10,38 c	39,75 c
Liverpool voor Fy Middling	13,74 d	12,93 d	— d	7,65 d	27,63 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 24 Juni '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	4290	4842	4154
" Atlant. Havens	1716	1588	2964
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1637	1623	2992
" " 't Vasteland.	3922	3263	3148
" " Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	24 Juni '22	24 Juni '21	25 Juni '20
Amerik. havens.....	772	1617	938
Binnenland.....	569	1319	935
New York	206	154	39
New Orleans	175	467	320
Liverpool	920	1089	1092

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
24 Juni 1922	1.639.000	16.000	2.664.000	19.400	7 ¹⁹ / ₃₂
17 " 1922	1.621.000	1)	2.736.000	19.100	7 ¹⁷ / ₃₂
10 " 1922	1.620.000	15.725	2.774.000	19.200	7 ⁹ / ₁₆
24 Juni 1921	999.000	12.125	2.901.000	14.300	7 ¹ / ₈

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
24 Juni 1922....	35.000	3.665.000	36.000	8.162.000
24 Juni 1921....	103.000	3.234.000	174.000	10.396.000

1) Feestdag.

COPRA.

De markt was deze week vaster gestemd. De vraag voor consumptie was bepaald zeer goed, terwijl het aanbod van importeurs ook bij de verhoogde prijzen zeer gering blijft. De noteringen zijn:

Java f.m.s. stoomend..... f 29,25
 " " Juli/Sept..... " 29,25
 Mixed, alle termijnen ..... " 27,25

26 Juni 1922.

RUBBER.

De markt was gedurende de afgelopen week iets vaster gestemd en de slotnoteeringen zijn iets hooger.

Aanvankelijk was de omzet vrij aanzienlijk, doch later trokken de verkoopters zich wat meer terug.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

	einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe Juni ..	42 1/2 "	40 1/2 "
" " Juli/Sept.....	43 "	41 1/2 "
" " Oct./Dec.....	44 "	42 1/2 "
Smoked Sheets Juni ..	42 1/2 "	41 1/2 "
" " Juli/Sept.....	43 "	41 1/2 "
" " Oct./Dec.....	44 "	43 1/2 "

26 Juni 1922.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden. De aanzienlijke verkoopen der laatste acht dagen toonen het vertrouwen, dat algemeen heerscht voor het artikel huiden; dat vertrouwen komt niet alleen tot uiting voor La Plata huiden, maar ook voor Noord-Amerikaansche huiden, terwijl in Europa de goede inlandsche huiden en voornamelijk ossehuiden belangrijk hooger zijn.

De verkoopen in Argentinië bedragen ruim 50.000 Frigorificos en 40.000 Saladeros, waarvan ca. 30.000 Liebig huiden — de laatste zijn tot geheimen prijs verkocht — terwijl Frigorificos een verhoging van 2 a 3 pCt. boekten.

In Liverpool was de markt zeer levendig met aanzienlijke verkoopen. In ons land gaan de verkoopen zeer slecht, de looierij kwijnt en in dien toestand zal geen verandering komen, zoolang leder en schoenwerk uit de landen met lage valuta worden geïmporteerd.

Inlandsche huiden: De Rotterdamsche Huidenclub verkocht in veiling zijn productie Mei tot iets lagere prijzen. De Duitsche veilingen waren veel hooger, o.a. Leipzig van 15—25 pCt.

Kalfsvellen. Voor vette vast, voor nuchtere nog steeds flauw.

Looistoffen. Mimosa noteert £ 9.15,-, Quebracho op levering £ 24.5,- tot £ 24.10,-.

Rotterdam, 24 Juni 1922.

**VERKEERSWEZEN.
 SCHEEPVAART.**

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
19-24 Juni .. '22	—	—	13 ³ / ₄	4/-	25/-	25/9
12-17 " .. '22	—	—	13 ³ / ₄	4/-	25/9	25/9
20-25 Juni .. '21	—	—	6/6	6/6	42/6	42/6
21-26 Juni .. '20	—	—	—	12/6 ¹	100/-	100/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rieter	Rotterdam	Gothenburg
19-24 Juni '22	5/9	10/3	13/-	14/-	5/4	7/-
12-17 " '22	6/-	10/5	13/-	13/8	5/1	7/3
20-25 Juni '21	30/-	17/6	17/6	17/9	7/-	11/6
21-26 Juni '20	27/6	45/-	50/-	37/6	f 12,-	kr. 55.-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
19-24 Juni 1922..	17/-	26/-	35/-	30/-
12-17 " 1922..	17/6	26/9	30/-	30/-
20-25 Juni 1921..	27/6	37/6	50/-	35/-
21-26 Juni 1920..	90/-	125/-	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	23/3

1) Voor Britsche schepen 2) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

